

Analiza mocnych i słabych stron Pomorza w zakresie innowacyjności

2025

REGIONALNE CZYNNIKI
INNOWACYJNOŚCI

INNOWACYJNOŚĆ POMORZA
NA TLE POLSKICH WOJEWÓDZTW

ANALIZA
PORÓWNAWCZA I WNIOSKI

Barometr
Analiza mocnych i słabych stron Pomorza w zakresie innowacyjności 2025

Wydawca

Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową

ul. Do Studzienki 63
80-227 Gdańsk
tel. +48 58 524 49 30
ibngr@ibngr.pl

Zespół realizujący cykl badawczy

prof. dr hab. **Jan Fazlagić**, Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu
prof. dr hab. **Stanisław Kowalczyk**, Szkoła Główna Handlowa
prof. dr hab. **Paweł Kubicki**, Uniwersytet Jagielloński
Adam Leśniewicz, dyrektor, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową
prof. **Mariusz Orłowski**, Virginia Tech University
Luk Palmen, Prezes Zarządu, InnoCo
Jan Maria Szomburg, Prezes, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową
Marcin Wandałowski, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową

SAMORZĄD
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

**Pomorski
Przegląd
Gospodarczy**

Badania i raport zrealizowano w ramach naboru o objęcie wsparciem z Planu Rozwojowego dotyczącego realizacji projektu w ramach naboru Inwestycji A.3.1.1 pt. „Zbudowanie systemu koordynacji i monitorowania regionalnych działań na rzecz kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie, w tym uczenia się dorosłych” nr umowy o objęcie wsparciem KPO/22/LLL/U/0013.

**Rzeczpospolita
Polska**

Sfinansowane przez
Unię Europejską
NextGenerationEU

Spis treści

04

1. Wstęp

06

2. Podsumowanie wyników badania

08

3. Cel, zakres i metodologia badania

11

4. Regionalne czynniki innowacyjności

15

5. Innowacyjność Pomorza na tle polskich województw – analizy częściowe

- 5.1 Zasoby ludzkie
- 5.2 Innowacyjność przedsiębiorstw
- 5.3 Działalność badawczo-rozwojowa przedsiębiorstw
- 5.4 Efektywność działań badawczo-rozwojowych w przedsiębiorstwach
- 5.5 Poziom rozwoju gospodarczego
- 5.6 Ekosystem gospodarczy
- 5.7 Otoczenie społeczno-kulturowe
- 5.8 Działalność badawczo-rozwojowa w szkolnictwie wyższym
- 5.9 Efektywność działań badawczo-rozwojowych w szkolnictwie wyższym i instytucjach naukowych

35

6. Innowacyjność Pomorza na tle polskich województw – analiza syntetyczna

39

7. Analiza porównawcza i wnioski

- 7.1 Kontekst europejski i globalny
- 7.2 Porównanie z Barometrem Innowacyjności Pomorza 2024
- 7.3 Wnioski - potencjał Województwa Pomorskiego

1. Wstęp

Polska wchodzi obecnie w etap drugiej wielkoskalowej transformacji – tym razem o charakterze klimatycznym, technologicznym i kulturowym. Wymaga to zasadniczej zmiany podejścia do modernizacji, której głównym kierunkiem powinno być promowanie innowacyjności oraz przyjęcie bardziej zrównoważonego i efektywnego pod względem zasobów modelu rozwoju. Kluczową siłą napędową tej przemiany mogą okazać się samorządowe regiony, które – podobnie jak podczas przełomu lat 90. – mają potencjał, by odegrać strategiczną rolę w inicjowaniu i synchronizacji działań odpowiadających nowemu paradygmatowi rozwoju.

Zrozumienie potencjału rozwojowego Pomorza oraz rozpoznanie stojących przed nim barier wymaga jednak określenia punktu wyjścia – czyli ustalenia, na jakim poziomie innowacyjności plasuje się region w porównaniu do innych województw w Polsce. Temu celowi służy

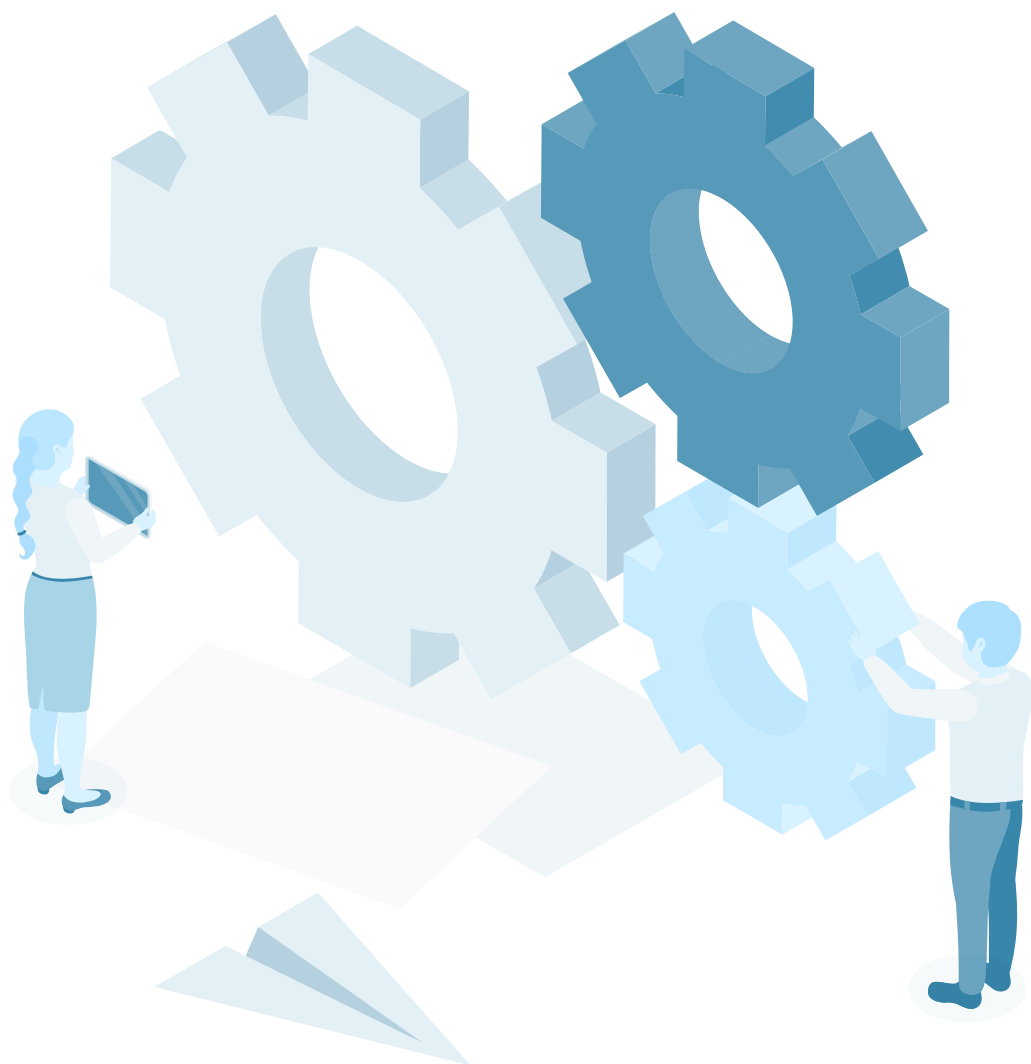
niniejsze badanie. Co istotne, zastosowana przez Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową autorska metodologia badawcza uwzględnia nie tylko wewnętrzne determinanty regionalnej innowacyjności, lecz również szerszy kontekst wyzwań i realiów, w jakich obecnie funkcjonuje Polska oraz cała Europa.

W ramach tego opracowania innowacyjność regionu rozumiana jest jako zdolność do tworzenia, rozwijania i wdrażania nowych idei, technologii oraz rozwiązań, które prowadzą do postępu gospodarczego, społecznego i technologicznego.

Zdolność ta wynika z wielu wzajemnie powiązanych czynników, a te regiony, które oferują ich najbardziej sprzyjające połączenie, należy uznać za liderów innowacyjności. *Analiza mocnych i słabych stron Pomorza w zakresie innowacyjności 2025* to badanie uwzględniające zarówno klasyczne determinanty znane z literatury ekonomicznej, jak i nowe czynniki związane z aktualnymi trendami makroekonomicznymi.

Szczegółowe omówienie celów badania, jego zakresu i zastosowanych metod znajduje się w rozdziale 3, natomiast rozdział 4 poświęcony jest prezentacji zidentyfikowanych komponentów innowacyjności.

Wnioski wynikające z badania zostały przedstawione dwutorowo: po pierwsze – w formie analizy cząstkowej (rozdział 5), która umożliwia ocenę pozycji województwa pomorskiego w każdej z analizowanych kategorii; po drugie – w ujęciu syntetycznym (rozdział 6), pozwalającym uchwycić ogólny obraz sytuacji. Ostatni rozdział raportu zawiera analizę porównawczą oraz podsumowanie kluczowych obserwacji badawczych. ■

2. Podsumowanie wyników badania

Celem badania pt. „Analiza mocnych i słabych stron Pomorza w zakresie innowacyjności 2025” jest określenie stopnia innowacyjności województwa pomorskiego oraz wskazanie w tym kontekście jego mocnych i słabych stron, a także porównania go pod tym kątem do pozostałych polskich województw.

Ocena innowacyjności Pomorza oraz innych regionów dokonana została w oparciu o 30 wskaźników szczegółowych, podzielonych na dziewięć kategorii:

- ▶ zasoby ludzkie,
- ▶ innowacyjność przedsiębiorstw,
- ▶ działalność badawczo-rozwojowa przedsiębiorstw,
- ▶ efektywność działań badawczo-rozwojowych przedsiębiorstw,
- ▶ poziom rozwoju gospodarczego,
- ▶ ekosystem gospodarczy,
- ▶ otoczenie społeczno-kulturowe,
- ▶ działalność badawczo-rozwojowa w szkolnictwie wyższym,
- ▶ efektywność działań badawczo-rozwojowych w szkolnictwie wyższym i instytucjach naukowych.

Z przeprowadzonej analizy wynika, że województwo pomorskie charakteryzuje się w skali kraju wysokim poziomem innowacyjności, znajdując się w tym obszarze na 5. miejscu wśród wszystkich polskich regionów. Do największych atutów Pomorza należą:

- ▶ bardzo dobrze rozwinięty ekosystem gospodarczy,

- ▶ bardzo wysoki poziom innowacyjności przedsiębiorstw,
- ▶ bardzo wysoki poziom działalności badawczo-rozwojowej przedsiębiorstw,
- ▶ bardzo wysoki poziom rozwoju gospodarczego,
- ▶ bardzo dobrze rozwinięte otoczenie społeczno-kulturowe,
- ▶ wysoka dostępność wykwalifikowanych zasobów pracy,

- wysoki poziom działalności badawczo-rozwojowej uczelni i instytucji naukowych.

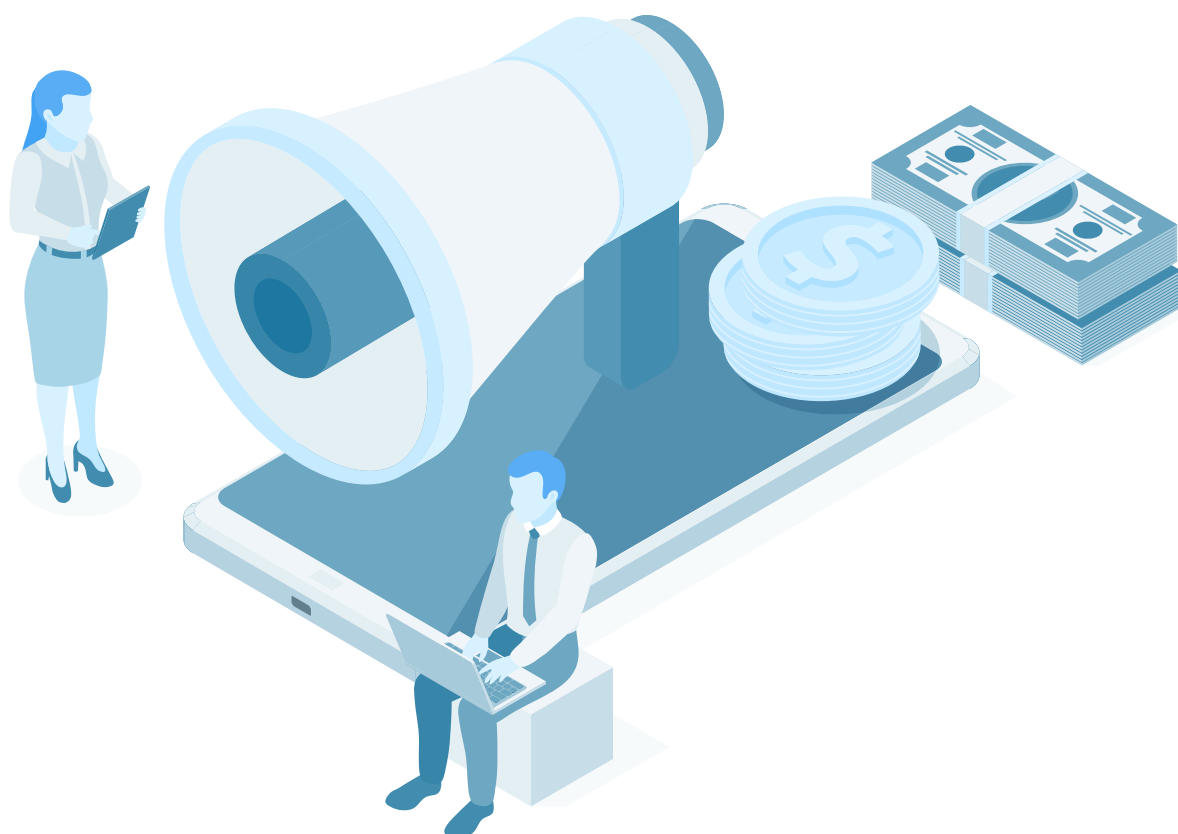
Z kolei kategorie, w których Pomorze wypada na tle innych regionów przeciętnie bądź słabo dotyczą:

- efektywności działań badawczo-rozwojowych przedsiębiorstw,
- efektywności działań badawczo-rozwojowych w szkolnictwie wyższym i instytucjach naukowych.

Analiza mocnych i słabych stron Pomorza w zakresie innowacyjności 2025 wykazała, że ogólnopolskim liderem w zakresie innowacyjności jest województwo mazowieckie, które wyprzedziło województwa: małopolskie, śląskie, dolnośląskie, pomorskie, wielkopolskie oraz

łódzkie. W porównaniu do ubiegłorocznej edycji badania¹ Pomorze wyraźnie zmniejszyło dystans do Dolnego Śląska i powiększyło swoją przewagę względem regionów znajdujących się na dalszych pozycjach. Należy również zauważyć, że o ile Pomorze poprawiło swój sumaryczny wynik (z 0,53 na 0,63) – wszystkie pozostałe województwa wyprzedzające ten region w zestawieniu generalnym pogorszyły swój wynik w rankingu (poza Śląskiem, który otrzymał identyczną notę). Oznacza to, że wśród liderów innowacyjności toczy się ostra rywalizacja, ale województwo Pomorskie zmniejsza dystans od kluczowych rywali, poprawiając najistotniejsze parametry nawet w okresie kiedy regiony konkurencyjne mają z tym problem. ■

¹ Zob. *Barometr Innowacyjności Pomorza 2024*, <https://ppg.ibnrg.pl/pomorski-przeglad-gospodarczy/barometr-innowacyjnosci-pomorza-2024>, [dostęp online].

3. Cel, zakres i metodologia badania

Cel

Celem badania Innowacyjności Pomorza jest:

- ▶ identyfikacja terytorialnych różnic w poziomie innowacyjności regionów oraz ich gradacja pod tym względem,
- ▶ szczegółowa analiza innowacyjności województwa pomorskiego, wraz ze wskazaniem:
 - mocnych oraz słabych stron Pomorza w tym kontekście,
 - dystansu, jaki dzieli Pomorze od ogólnopolskich liderów innowacyjności oraz regionów, które w zestawieniu wyników badania znalazły się tuż za nim,
 - różnic, jakie zaszły w analizowanym obszarze względem ubiegłorocznej edycji badania.

Zakres

Merytoryczny zakres raportu odnosi się do pojęcia innowacyjności regionu, rozumianej jako jego zdolność do tworzenia, rozwijania oraz przyjmowania (adaptacji) nowych pomysłów, technologii oraz procesów, prowadzących do postępu ekonomicznego, społecznego i technologicznego. Owa zdolność wynika z szerokiego zestawu czynników. Obszary oferujące optymalną ich kombinację uznać należy za najbardziej innowacyjne.

Zakres merytoryczny opracowania uwarunkowany jest:

- ▶ koniecznością zastosowania szerokiego spektrum wskaźników szczegółowych opisujących możliwie dokładnie poszczególne czynniki wpływające na innowacyjność regionu,
- ▶ koniecznością doboru różnych wag poszczególnych czynników, podkreślając ich różne znaczenie z perspektywy ogólnej oceny innowacyjności regionu.

Biorąc pod uwagę wymienione uwarunkowania, przeanalizowano kilkadziesiąt zmiennych będących podstawą dla oceny przestrzennego zróżnicowania poszczególnych czynników, z których wynika ogólna innowacyjność regionu. W zależności od stopnia ich wpływu na innowacyjność, zgodnie z autorską metodologią badawczą

Tabela 1

Zasadnicze grupy (kategorie) czynników innowacyjności regionów oraz przypisana im waga

L.p.	Kategoria czynników	Waga
1	Zasoby ludzkie	25
2	Innowacyjność przedsiębiorstw	15
3	Działalność badawczo-rozwojowa przedsiębiorstw	10
4	Efektywność działań badawczo-rozwojowych przedsiębiorstw	10
5	Poziom rozwoju gospodarczego	10
6	Ekosystem gospodarczy	10
7	Otoczenie społeczno-kulturowe	10
8	Działalność badawczo-rozwojowa w szkolnictwie wyższym	5
9	Efektywność działań badawczo-rozwojowych w szkolnictwie wyższym i instytucjach naukowych	5

Źródło: Opracowanie własne IBnGR

Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową (IBnGR), nadano im różne wagi. Wagi zasadniczych kategorii grupujących wskaźniki szczegółowe prezentuje Tabela 1.

W ramach każdej kategorii wytypowane zostały wskaźniki szczegółowe (w zależności od kategorii ich liczba oscylowała w przedziale 2-6), co pozwoliło oprzeć badanie na, w sumie, 30 wskaźnikach. Zostały one opisane w rozdziale 3. Szczegółowy spis danych statystycznych branych pod uwagę w ramach poszczególnych, zasadniczych grup (kategorii) czynników, źródła danych oraz zakres czasowy wykazane zostały w załączniku nr 1. Wagi składowe, przypisane poszczególnym wskaźnikom szczegółowym wchodzącym w skład danej kategorii, stanowią niejawni element autorskiej metodologii IBnGR.

Przestrzenny zakres badania obejmuje Polskę w podziale na 16 województw. Zakres czasowy wyznacza dostępność najnowszych danych, dlatego też w raporcie wykorzystano dane z lat 2022, 2023 i 2024.

W wypadku danych w segmentach efektywności działań badawczo-rozwojowych przedsiębiorstw oraz efektywności działań badawczo-rozwojowych w szkolnictwie wyższym i instytucjach naukowych, dokonano agregacji danych z pięciu ostatnich dostępnych lat (2020-2024).

Takie podejście uwzględnia długotrwały charakter procesu tworzenia innowacji oraz pozwala zniwelować niespodziewane pozytywne bądź negatywne odchylenia, jakie mogą zdarzyć się na przestrzeni pojedynczego roku.

W raporcie wykorzystano dane ilościowe pochodzące przede wszystkim z systemu statystyki publicznej (Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego), które uzupełnione zostały danymi pochodzącymi z Europejskiego Urzędu Statystycznego (Eurostat).

Metodologia badania

Do obliczeń została wykorzystana klasyfikacja pseudojednocechowa. Metoda ta zapewnia

– poprzez odpowiednią transformację i agregację danych statystycznych – zredukowanie wielowymiarowości badanych zagadnień, dzięki stworzeniu jednowymiarowej oceny, która zachowuje istotne cechy oryginalnych danych, umożliwiając jednocześnie skuteczną klasyfikację badanych jednostek terytorialnych.

W rezultacie każdemu polskiemu województwu przypisane zostały wartości wskaźnika, które reprezentują ogólną notę odzwierciedlającą jego poziom zaawansowania z punktu widzenia badanego obszaru. Stanowi ona w istocie sumę ważonych wartości autorsko dobranych pseudocech (z których każda stanowi *de facto* oddzielny „podwskaźnik” syntetyczny, składający się z 2-6 danych statystycznych), których wagi odzwierciedlają ich istotność z punktu widzenia analizowanego obszaru. Poszczególne wagi ustalone zostały na podstawie autorskiej metody Zespołu Badawczego, uwzględniającej ekspertyzę dziedzinową, jak również analizę danych historycznych.

Wzór stosowany w badaniu można zapisać w następujący sposób:

$$\sum_{i=1}^n w_i \cdot x_i$$

gdzie:

n to liczba wskaźników,

w_i to waga i -tego wskaźnika,

x_i to wartość i -tego wskaźnika.

Zastosowanie klasyfikacji

pseudojednocechowej powoduje, że oceny badanych wskaźników mają charakter względny, gdzie punktem odniesienia jest wartość średnia dla zbioru województw.

Mimo starań autorów niniejsze opracowanie nie wyczerpie wszystkich istotnych aspektów związanych z innowacyjnością badanych jednostek terytorialnych. Wynika to m.in. z braku dostępności niektórych danych ilościowych. Uzyskane wyniki można zatem interpretować uwzględniając jedynie zakres i specyfikę wykorzystanych w analizie danych.

W ocenie regionów – zarówno w ujęciu częściowym, jak i syntetycznym – zastosowano *benchmarking*, dzielący je na pięć grup:

- ▶ o najwyższym poziomie (miejsca 1-3 w danej kategorii wśród 16 województw),
- ▶ o wysokim poziomie (4-6),
- ▶ o przeciętnym poziomie (7-9),
- ▶ o niskim poziomie (10-12),
- ▶ o najniższym poziomie (13-16). ■

4. Regionalne czynniki innowacyjności

W ramach niniejszego badania przebadano następujące zasadnicze grupy czynników, wpływających na poziom innowacyjności regionów:

- ▶ zasoby ludzkie,
- ▶ innowacyjność przedsiębiorstw,
- ▶ działalność badawczo-rozwojowa przedsiębiorstw,
- ▶ efektywność działań badawczo-rozwojowych przedsiębiorstw,
- ▶ poziom rozwoju gospodarczego,
- ▶ ekosystem gospodarczy,
- ▶ otoczenie społeczno-kulturowe,
- ▶ działalność badawczo-rozwojowa w szkolnictwie wyższym,
- ▶ efektywność działań badawczo-rozwojowych w szkolnictwie wyższym i instytucjach naukowych.

Dla każdej z zasadniczych grup czynników wytypowano od 2 do 6 referencyjnych wskaźników szczegółowych, których charakterystykę prezentuje niniejszy rozdział opracowania. ■

ZASOBY LUDZKIE

Kapitał ludzki stanowi kluczowy element procesu tworzenia i wdrażania innowacji. To właśnie ludzie – a konkretniej: ich wiedza, umiejętności, doświadczenie, kompetencje, kreatywność, etos pracy – przekładają się na realizowanie procesów związanych z powstawaniem innowacji na wszelkich możliwych szczeblach: przedsiębiorstw, uczelni, instytucji naukowych itd.

Oceniając zasoby ludzkie polskich regionów wzięto pod uwagę następujące czynniki:

- liczba osób pracujących w sektorach technologicznych oraz wiedzochłonnych (na km²),
- liczba studentów kierunków szczególnie użytecznych z punktu widzenia tworzenia innowacji (m.in. inżynieryjnych, telekomunikacyjnych, matematycznych, medycznych na km²)²,
- liczba studentów ogółem (na km²).

INNOWACYJNOŚĆ PRZEDSIĘBIORSTW

Przedsiębiorstwa odgrywają kluczową rolę w tworzeniu innowacji, kreując środowisko sprzyjające kreatywności i generowaniu nowatorskich pomysłów. To za ich sprawą rozwijane są nowe produkty, technologie, usługi czy procesy, które – gdy uda się je skomercjalizować – mogą znaleźć szerokie zastosowanie.

Oceniając innowacyjność przedsiębiorstw w polskich regionach, wzięto pod uwagę następujące czynniki:

- nakłady na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach *per capita*,
- udział przychodów netto ze sprzedaży produktów innowacyjnych w przychodach netto ze sprzedaży ogółem w przedsiębiorstwach przemysłowych,

² Wzięto pod uwagę kierunki biologiczne, fizyczne, matematyczne i statystyczne, technologie teleinformatycznych, inżynieryjno-techniczne oraz medyczne.

- udział przychodów netto ze sprzedaży produktów innowacyjnych w przychodach netto ze sprzedaży ogółem w przedsiębiorstwach usługowych,
- średni udział przedsiębiorstw innowacyjnych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw.

DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZO- ROZWOJOWA PRZEDSIĘBIORSTW

Przedsiębiorstwa inwestują w badania i rozwój tworząc zespoły badawcze, laboratoria i infrastruktury badawcze. Mogą dzięki temu rozwijać i implementować nowe technologie, testować koncepcje i opracowywać innowacyjne produkty oraz usługi. Intensywność i powszechność prowadzonej w firmach działalności B+R przekłada się na poziom innowacyjności regionu.

Oceniając działalność badawczo-rozwojową przedsiębiorstw w polskich regionach, wzięto pod uwagę następujące czynniki:

- nakłady na działalność badawczo-rozwojową w sektorze przedsiębiorstw *per capita*,
- personel badawczo-rozwojowy w sektorze przedsiębiorstw *per capita*.

EFEKTYWNOŚĆ DZIAŁAŃ BADAWCZO- ROZWOJOWYCH PRZEDSIĘBIORSTW

Aby chronić swoje prawa i zabezpieczyć przewagę konkurencyjną oraz zapobiegać wykorzystywaniu autorskiej innowacji przez

inne podmioty bez zezwolenia, firmy składają wnioski patentowe. Ich liczba może stanowić miarę efektywności prowadzonej przez nie działalności badawczo-rozwojowej.

Oceniając efektywność działań badawczo-rozwojowych przedsiębiorstw w polskich regionach, wzięto pod uwagę następujące czynniki:

- patenty udzielone przedsiębiorstwom przez Urząd Patentowy RP *per capita*,
- zgłoszenia patentów przez przedsiębiorstwa w Urzędzie Patentowym RP *per capita*,
- udzielone przez Urząd Patentowy RP prawa ochronne dotyczące wzorów użytkowych *per capita*,
- zgłoszenia wzorów użytkowych w Urzędzie Patentowym RP *per capita*.

POZIOM ROZWOJU GOSPODARCZEGO

Poziom rozwoju gospodarczego regionu stanowi czynnik *stricte* przekładający się na jego poziom innowacyjności. Jednostki, które cechuje wysoka wydajność pracy, nowoczesna struktura regionalnej gospodarki czy wysoka dostępność zaawansowanych usług, oferują – co do zasady – warunki najbardziej sprzyjające tworzeniu i rozwijaniu innowacji.

Oceniając poziom rozwoju gospodarczego w polskich regionach, wzięto pod uwagę następujące czynniki:

- wartość dodana brutto na pracującego w sektorze przetwórstwa przemysłowego (sekcja C),
- PKB *per capita*,
- udział nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw z branż innowacyjnych w ogólnej liczbie nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw,

- podmioty gospodarcze świadczące usługi wyższego rzędu (sekcje J-R) *per capita*.

EKOSYSTEM GOSPODARCZY

Ekosystem gospodarczy stanowi sieć lokalnych interakcji zachodzących między samymi przedsiębiorstwami oraz uczelniami, instytucjami naukowymi, instytucjami otoczenia biznesu czy instytucjami finansującymi. Funkcjonowanie ekosystemu nie tylko zapewnia warunki i zasoby niezbędne do rozwoju innowacyjnych rozwiązań, lecz może również tworzyć kulturę zachęcającą do eksperymentowania i akceptacji ryzyka.

Oceniając ekosystemy gospodarcze polskich regionów, wzięto pod uwagę następujące czynniki:

- podmioty gospodarcze w sektorze przetwórstwa przemysłowego *per capita*,
- personel badawczo-rozwojowy (łącznie – w przedsiębiorstwach, na uczelniach, w instytucjach naukowych itd.) *per capita*,
- instytucje otoczenia biznesu na 10 tys. podmiotów gospodarki narodowej.

OTOCZENIE SPOŁECZNO-KULTUROWE

Tworzeniu i rozwijaniu innowacji sprzyja otoczenie społeczno-kulturowe, cechujące się wysoką otwartością, różnorodnością, inkluzywnością oraz tolerancyjnością. Tego typu miejsca – charakteryzujące się najczęściej wysoką jakością życia – stanowią

też magnes przyciągający utalentowane osoby z pozostałych części kraju oraz obcokrajowców.

Oceniając otoczenie społeczno-kulturowe polskich regionów, wzięto pod uwagę następujące czynniki:

- stosunek liczby wymeldowani do zameldowań wśród osób w wieku 20-40 lat w ujęciu międzywojewódzkim,
- uczestnicy wydarzeń artystyczno-sportowych *per capita*,
- liczba ludności na miejsce w teatrach i instytucjach muzycznych,
- odsetek studentów – cudzoziemców,
- migracje zagraniczne – zameldowania *per capita*,
- fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne *per capita*.

DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZO-ROZWOJOWA W SZKOLNICTWIE WYŻSZYM

Uczelnie pełnią bardzo istotną rolę w ekosystemie innowacji, łącząc wiedzę naukową z praktycznymi zastosowaniami. Dzieje się tak zarówno za sprawą prowadzonych przez nie badań podstawowych i stosowanych, jak również dzięki współpracy z przemysłem. Działalność uczelni przyczynia się w sposób bezpośredni do rozwoju wiedzy, technologii i rozwiązań, które mają zastosowanie w różnych dziedzinach istotnych dla gospodarki regionu, a w sposób pośredni – rozwija postawy proinnowacyjne i pomaga rozwijać kluczowe kompetencje przyszłości. Oceniając działalność badawczo-rozwojową

na uczelniach w polskich regionach, wzięto pod uwagę następujące czynniki:

- nakłady na działalność badawczo-rozwojową w sektorze szkolnictwa wyższego *per capita*,
- personel badawczo-rozwojowy w sektorze szkolnictwa wyższego *per capita*.

EFEKTYWNOŚĆ DZIAŁAŃ BADAWCZO- ROZWOJOWYCH W SZKOLNICTWIE WYŻSZYM I INSTYTUCJACH NAUKOWYCH

Podobnie jak w wypadku przedsiębiorstw, również w obrębie działalności badawczo-rozwojowej prowadzonej na uczelniach oraz w instytucjach naukowych, składane są zgłoszenia patentowe mające chronić

własność intelektualną i *know-how* opracowane przez ich twórców. Ich liczba może stanowić miarę efektywności działalności badawczo-rozwojowej prowadzonej przez uczelnie oraz instytucje naukowe.

Oceniając efektywność działań badawczo-rozwojowych uczelni i instytucji naukowych w polskich regionach, wzięto pod uwagę następujące czynniki:

- patenty udzielone jednostkom naukowym i uczelniom wyższym przez Urząd Patentowy RP *per capita*,
- zgłoszenia patentów przez jednostki naukowe i uczelnie wyższe w Urzędzie Patentowym RP *per capita*,
- udzielone przez Urząd Patentowy RP prawa ochronne dotyczące wzorów użytkowych *per capita*,
- zgłoszenia wzorów użytkowych w Urzędzie Patentowym RP *per capita*. ■

5. Innowacyjność Pomorza na tle polskich województw – analizy cząstkowe

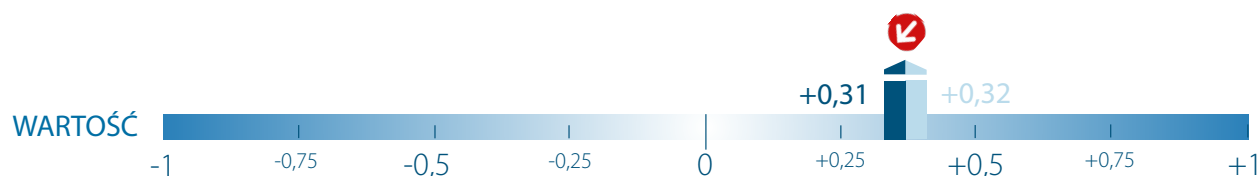
Ocena innowacyjności polskich regionów została dokonana na podstawie analizy 9 grup (kategorii) czynników zasadniczych, zawierających od 2 do 6 wskaźników szczegółowych³. W niniejszym rozdziale przedstawiono regionalne zróżnicowanie wyników w ramach każdej z zasadniczych grup (kategorii) czynników. Analiza w największej mierze koncentruje się na lokatach uzyskanych przez województwo pomorskie.

Wartości dodatnie wskaźnika oznaczają, że w danej grupie (kategorii) czynników województwo osiąga wynik powyżej przeciętnej (na tle pozostałych polskich województw), zaś wartości ujemne, że plasuje się poniżej przeciętnych wyników osiąganych przez regiony. Wartości bliskie zeru – województwo jest na poziomie zbliżonym do średniej. Wartości powyżej 1 oznaczają poziom wskaźnika znacznie wyższy od średniej (pozytywnie wyróżniające się województwa), zaś wartości poniżej -1 oznaczają, że region w danej kategorii czynników wyróżnia się na tle pozostałych województw w sposób jednoznacznie negatywny.

5.1 ZASOBY LUDZKIE

miejsce 5 (0) | WYSOKI

Wynik Województwa Pomorskiego z 2024 r. został przedstawiony jasnoniebieskim kolorem, wynik tegoroczny ciemnoniebieskim

W zestawieniu polskich województw o najwyższym potencjale kadrowym dla innowacji

województwo pomorskie znalazło się na 5. pozycji. Identycznie jak w 2024 r., w skali kraju województwo pomorskie uplasowało się na 5. pozycji pod względem liczby osób zatrudnionych w sektorach technologicznych oraz intensywnie wykorzystujących wiedzę,

³ Ze względu na zastosowanie klasyfikacji pseudojednocechowej oceny badanych wskaźników mają charakter względny, tj. punktem odniesienia jest wartość średnia dla 16 województw. Zob. str. 10.

a także pod względem liczby studentów (na km²). Natomiast w przypadku studentów kształcących się na kierunkach szczególnie istotnych dla rozwoju innowacji Pomorze zajęło 6. miejsce.

Podobnie jak w ubiegłorocznym badaniu, ogólnopolskimi liderami w obszarze dostępności zasobów ludzkich z punktu widzenia działalności innowacyjnej pozostają województwa śląskie, małopolskie i mazowieckie. Pierwsze z nich charakteryzowało się najwyższą liczbą pracujących w sektorach technologicznych oraz wiedzochłonnych (na km²) oraz najwyższą liczbą studentów potencjalnie najbardziej innowacyjnych kierunków (na km²)⁴, natomiast drugie województwo – największą liczbą studentów ogółem (na km²).

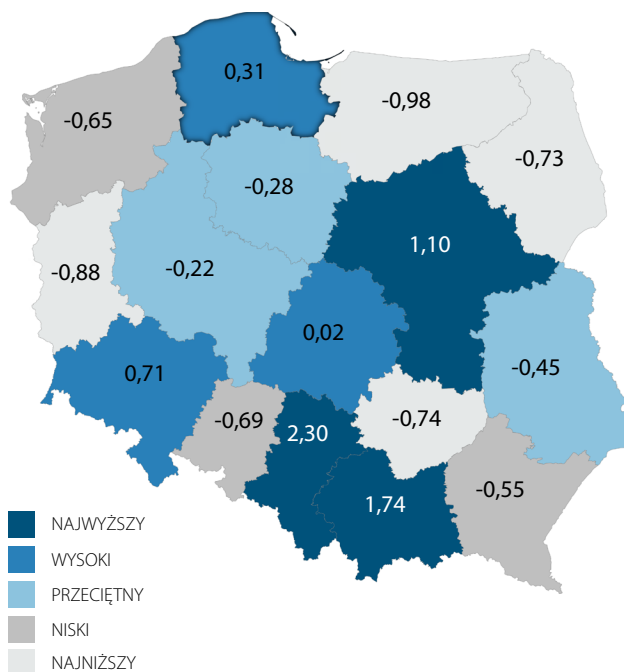
Pomorze, pod względem zasobów ludzkich kluczowych dla innowacyjności, pozostaje wyraźnie w tyle za czołową trójką regionów. Liderzy rankingu znacząco wyprzedzają województwo pomorskie, co wskazuje na ich wyższy poziom nasycenia kadrami kluczowymi dla rozwoju innowacji, zwłaszcza w sektorach technologicznych i wiedzochłonnych. Różnice te są istotne i świadczą o silnej koncentracji zasobów ludzkich w regionach południowych i centralnych, co może przekładać się na większy potencjał wdrażania nowoczesnych rozwiązań i prowadzenia zaawansowanej działalności badawczo-rozwojowej.

Z drugiej strony, Pomorze utrzymuje zauważalną przewagę nad województwami sklasyfikowanymi bezpośrednio poniżej (pozycje 6-8), takimi jak łódzkie, wielkopolskie czy kujawsko-pomorskie.

4 Technology and knowledge-intensive sectors (Eurostat).

Kartogram 1

Klasyfikacja polskich regionów w grupie czynników „Zasoby ludzkie”

Źródło: Opracowanie własne IBnGR

Choć różnice w wartości wskaźnika nie są tak znaczące jak względem liderów, to jednak są na tyle wyraźne, by wskazywać na stabilną i ugruntowaną pozycję regionu w grupie województw o stosunkowo korzystnym potencjale kadrowym. Pozycja Pomorza w tym kontekście wydaje się niezagrażona, a przy odpowiednich działaniach, ukierunkowanych na rozwój kompetencji w obszarach wspierających innowacyjność, możliwe jest jej dalsze umacnianie.

W porównaniu z 2024 r. wartość wskaźnika dla województwa pomorskiego w zasadzie się nie zmieniła, co sugeruje stabilizację sytuacji w zakresie zasobów ludzkich. Choć utrzymanie pozycji może być interpretowane jako pozytywny sygnał, należy zauważyć, że brak wyraźnego postępu – przy jednoczesnym wzroście notowań w innych regionach – może prowadzić do względnego osłabienia pozycji konkurencyjnej. ■

Tabela 2

Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „Zasoby ludzkie” na tle polskich regionów

L.p.	Województwo	Liczba studentów ogółem na km ²	Liczba studentów kierunków szczególnie użytecznych z punktu widzenia tworzenia innowacji (na km ²)	Liczba osób pracujących w sektorach technologicznych oraz wiedzochłonnych (na km ²)	Wartość wskaźnika syntetycznego
1	Śląskie				2,30
2	Małopolskie				1,74
3	Mazowieckie				1,10
4	Dolnośląskie				0,71
5	Pomorskie				0,31
6	Łódzkie				0,02
7	Wielkopolskie				-0,22
8	Kujawsko-Pomorskie				-0,28
9	Lubelskie				-0,45
10	Podkarpackie				-0,55
11	Zachodniopomorskie				-0,65
12	Opolskie				-0,69
13	Podlaskie				-0,73
14	Świętokrzyskie				-0,74
15	Lubuskie				-0,88
16	Warmińsko-Mazurskie				-0,98

NAJWYŻSZY WYSOKI PRZECIĘTNY NISKI NAJNIŻSZY

Województwo pomorskie w kategorii „zasoby ludzkie” - podsumowanie*

MOCNE STRONY

- 👍 5. pozycja pod względem liczby pracujących w sektorach technologicznych oraz wiedzochłonnych (na km²) (0)
- 👍 5. pozycja pod względem liczby studentów ogółem (na km²) (0)
- 👍 6. pozycja pod względem liczby studentów kierunków szczególnie użytecznych z punktu widzenia tworzenia innowacji (na km²) (0)

Źródło: Opracowanie własne IBnGR

* Wartość w nawiasie odnosi się do pozycji zajętej przez województwo pomorskie w tegorocznym badaniu w odniesieniu do badania z 2024 r. „0” oznacza tę samą pozycję, „+” awans względem 2024 r., natomiast „-” spadek względem 2024 r.

5.2 INNOWACYJNOŚĆ PRZEDSIĘBIORSTW²

miejsce 3 (0) | NAJWYŻSZY

WARTOŚĆ

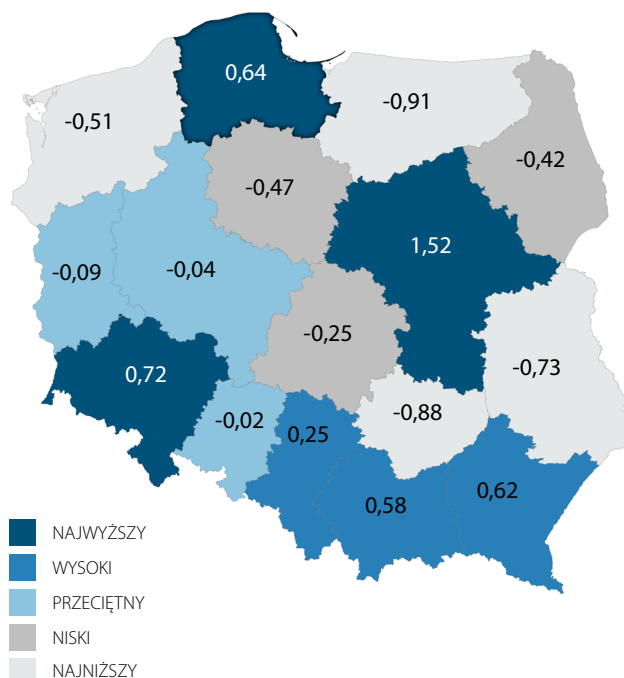
Wynik z 2024 r. jest identyczny z wynikiem tegorocznym

Z przeprowadzonej analizy wynika, że poziom innowacyjności pomorskich przedsiębiorstw jest trzeci najwyższy w skali wszystkich polskich województw. Na tak wysoką lokatę składa się przede wszystkim 3. pozycja wśród regionów pod względem nakładów na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach *per capita* oraz 3. miejsce pod względem udziału przychodów netto ze sprzedaży produktów innowacyjnych w przychodach netto ze sprzedaży ogółem w pomorskich przedsiębiorstwach usługowych. W dwóch pozostałych wskaźnikach uwzględnionych w analizie – a więc: udziale przychodów netto ze sprzedaży produktów innowacyjnych w przychodach netto ze sprzedaży ogółem w przedsiębiorstwach przemysłowych oraz średnim udziale przedsiębiorstw innowacyjnych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw – Pomorze znalazło się na 5. miejscu wśród województw.

Zdecydowanym liderem w sferze innowacyjności przedsiębiorstw okazało się Mazowsze, cechujące się wyraźnie najwyższymi nakładami na działalność innowacyjną w firmach. 2. miejsce przypadło natomiast regionowi dolnośląskiemu, który nieznacznie wyprzedził Pomorze. Zdecydował o tym w dużej mierze najwyższy w skali kraju udział przychodów netto ze sprzedaży produktów innowacyjnych w przychodach netto ze sprzedaży ogółem w przedsiębiorstwach usługowych, jak również

Kartogram 2

Klasyfikacja polskich regionów w grupie czynników „Innowacyjność przedsiębiorstw”

Źródło: Opracowanie własne IBnGR

wyższy niż w województwie pomorskim średni udział przedsiębiorstw innowacyjnych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw.

Województwa, które w omawianym zestawieniu znalazły się na czwartej i piątej lokacie, tj. województwo podkarpackie i małopolskie, dzieli od Pomorza niewielka różnica wyników. Atutem pierwszego z nich okazał się być najwyższy w Polsce średni udział przedsiębiorstw innowacyjnych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw, natomiast drugiego – drugie najwyższe w skali kraju nakłady na działalność innowacyjną. ■

5 Ze względu na brak bardziej aktualnych danych dostępnych w BDL GUS, w przypadku kategorii „Innowacyjność przedsiębiorstw”, wykorzystano dane z ubiegłorocznej edycji badania.

Tabela 3

Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „Innowacyjność przedsiębiorstw” na tle polskich regionów

L.p.	Województwo	Nakłady na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach <i>per capita</i>	Średni udział przedsiębiorstw innowacyjnych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw	Udział przych. netto ze sprzedaży produktów innowacyjnych w przych. netto ze sprzedaży ogółem w przedsiębiorstwach przemysłowych	Udział przychodów netto ze sprzedaży prod. innowacyjnych w przychodach netto ze sprzedaży ogółem w przedsiębiorstwach usługowych	Wartość wskaźnika syntetycznego
1	Mazowieckie					1,52
2	Dolnośląskie					0,72
3	Pomorskie					0,64
4	Podkarpackie					0,62
5	Małopolskie					0,58
6	Śląskie					0,25
7	Opolskie					-0,02
8	Wielkopolskie					-0,04
9	Lubuskie					-0,09
10	Łódzkie					-0,25
11	Podlaskie					-0,42
12	Kujawsko-Pomorskie					-0,47
13	Zachodniopomorskie					-0,51
14	Lubelskie					-0,73
15	Świętokrzyskie					-0,88
16	Warmińsko-Mazurskie					-0,91

NAJWYŻSZY
 WYSOKI
 PRZECIĘTNY
 NISKI
 NAJNIŻSZY

Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „Innowacyjność przedsiębiorstw” – podsumowanie

MOCNE STRONY

- 3. pozycja pod względem nakładów na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach *per capita* (0)
- 3. pozycja pod względem udziału przychodów netto ze sprzedaży produktów innowacyjnych w przychodach netto ze sprzedaży ogółem w przedsiębiorstwach usługowych (0)
- 5. pozycja pod względem średniego udziału przedsiębiorstw innowacyjnych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw (0)
- 5. pozycja pod względem udziału przychodów netto ze sprzedaży produktów innowacyjnych w przychodach netto ze sprzedaży ogółem w przedsiębiorstwach przemysłowych (0)

Źródło: Opracowanie własne IBnGR

5.3 DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZO-ROZWOJOWA PRZEDSIĘBIORSTW

miejsce 3 (0) | NAJWYŻSZY

Wynik Województwa Pomorskiego z 2024 r. został przedstawiony jasnoniebieskim kolorem, wynik tegoroczny ciemnoniebieskim

W zakresie działalności badawczo-rozwojowej przedsiębiorstw województwo pomorskie – podobnie jak w 2024 r. – uplasowało się na 3. miejscu w skali polskich regionów. Do osiągnięcia tej pozycji przyczyniły się: zajęcie 2. miejsca wśród województw pod względem nakładów na działalność badawczo-rozwojową w sektorze przedsiębiorstw *per capita* oraz 3. miejsca w obszarze personelu badawczo-rozwojowego w sektorze przedsiębiorstw (*per capita*).

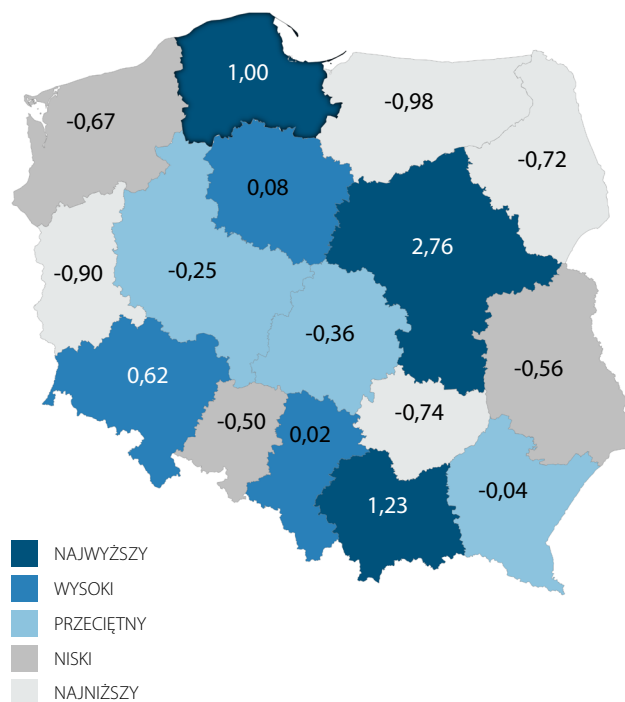
Pomorze pozostaje jednak wyraźnie w tyle za dwoma czołowymi regionami. Mazowsze, jako zdecydowany lider, wykazuje dominację niemal dwukrotnie silniejszą niż drugi w zestawieniu region – Małopolska – co potwierdza jego centralną rolę w krajowym systemie innowacji⁶.

W bezpośrednim otoczeniu rankingowym województwo pomorskie wyprzedza

⁶ Wyniki badania mają charakter względny (oparte są na klasyfikacji pseudojednocyfrowej, w której punktem odniesienia jest średnia dla wszystkich województw (równa 0)). Wynik 2,76 dla Mazowsza oraz 1,23 dla Małopolski pokazuje, że oba regiony wyraźnie przewyższają średnią krajową i należą do krajowych liderów wyróżniających się na tle pozostałych regionów.

Kartogram 3

Klasyfikacja polskich regionów w grupie czynników „Działalność badawczo-rozwojowa przedsiębiorstw”

Źródło: Opracowanie własne IBnGR

województwa: dolnośląskie oraz kujawsko-pomorskie, które zajmują odpowiednio 4. i 5. miejsce. Dystans dzielący Pomorze od tych

Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „Działalność badawczo-rozwojowa przedsiębiorstw” – podsumowanie

MOCNE STRONY

3. pozycja pod względem nakładów na B+R w sektorze przedsiębiorstw *zł per capita* (+1)

3. pozycja pod względem liczby personelu wewnętrznego B+R w sektorze przedsiębiorstw *per capita* (0)

Źródło: Opracowanie własne IBnGR

regionów jest istotny, co świadczy o wyrażnie lepszym przygotowaniu przedsiębiorstw działających na jego terenie do prowadzenia działalności badawczo-rozwojowej. Jednocześnie przewaga nad pozostałymi województwami jest jeszcze bardziej zauważalna i podkreśla rosnące znaczenie Pomorza jako ośrodka B+R w sektorze prywatnym.

W porównaniu z 2024 r., wartość wskaźnika dla Pomorza wzrosła, co stanowi pozytywny sygnał, świadczący o zwiększonym zaangażowaniu przedsiębiorstw w badania i rozwój. Taki przyrost może świadczyć o skuteczności regionalnych instrumentów wsparcia dla

innowacyjności⁷ oraz o rosnącej dojrzałości lokalnego ekosystemu przedsiębiorczości. Pomimo utrzymującego się dystansu do liderów, Pomorskie wzmacnia swoją pozycję w krajowym układzie sił, co stanowi dobrą prognozę dla dalszego rozwoju potencjału innowacyjnego regionu. ■

7 Województwo pomorskie prowadzi liczne działania, które mogą sprzyjać rozwojowi działalności badawczo-rozwojowej lokalnych przedsiębiorstw. Do najważniejszych należą m.in. fundusze unijne w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego, regionalne konkursy grantowe, funkcjonowanie parków naukowo-technologicznych, inicjatywy takie jak Pomorski Broker Innowacji, preferencje inwestycyjne oferowane przez Specjalną Strefę Ekonomiczną, regionalne fundusze finansowe oraz projekty związane z inteligentnymi specjalizacjami Pomorza. Powyższe przykłady zostały wskazane łącznie, ponieważ w ramach niniejszego badania nie jest możliwe jednoznaczne określenie, które z nich w największym stopniu przyczyniły się do obserwowanego wzrostu ani jaka była ich skala oddziaływania.

Tabela 4
Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „Działalność badawczo-rozwojowa przedsiębiorstw” na tle polskich regionów

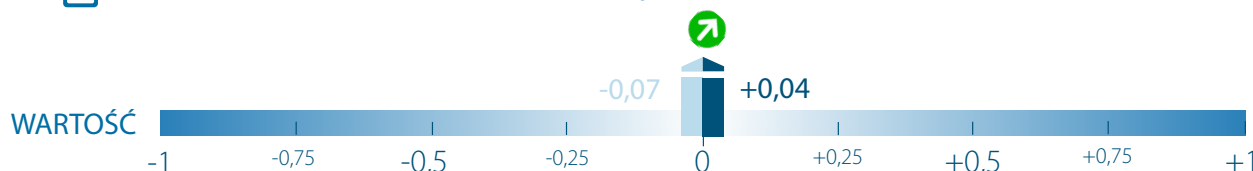
L.p.	Województwo	Nakłady na działalność badawczo-rozwojową w sektorze przedsiębiorstw <i>per capita</i>	Personel badawczo-rozwojowy w sektorze przedsiębiorstw <i>per capita</i>	Wartość wskaźnika syntetycznego
1	Mazowieckie			2,76
2	Małopolskie			1,23
3	Pomorskie			1,00
4	Dolnośląskie			0,62
5	Kujawsko-Pomorskie			0,08
6	Śląskie			0,02
7	Podkarpackie			-0,04
8	Wielkopolskie			-0,25
9	Łódzkie			-0,36
10	Opolskie			-0,50
11	Lubelskie			-0,56
12	Zachodniopomorskie			-0,67
13	Podlaskie			-0,72
14	Świętokrzyskie			-0,74
15	Lubuskie			-0,90
16	Warmińsko-Mazurskie			-0,98

■ NAJWYŻSZY ■ WYSOKI ■ PRZECIĘTNY ■ NISKI ■ NAJNIŻSZY

5.4 EFEKTYWNOŚĆ DZIAŁAŃ BADAWCZO-ROZWOJOWYCH W PRZEDSIĘBIORSTWACH

miejsce 8 (+1) | PRZECIĘTNY

Wynik Województwa Pomorskiego z 2024 r. został przedstawiony jasnoniebieskim kolorem, wynik tegoroczny ciemnoniebieskim

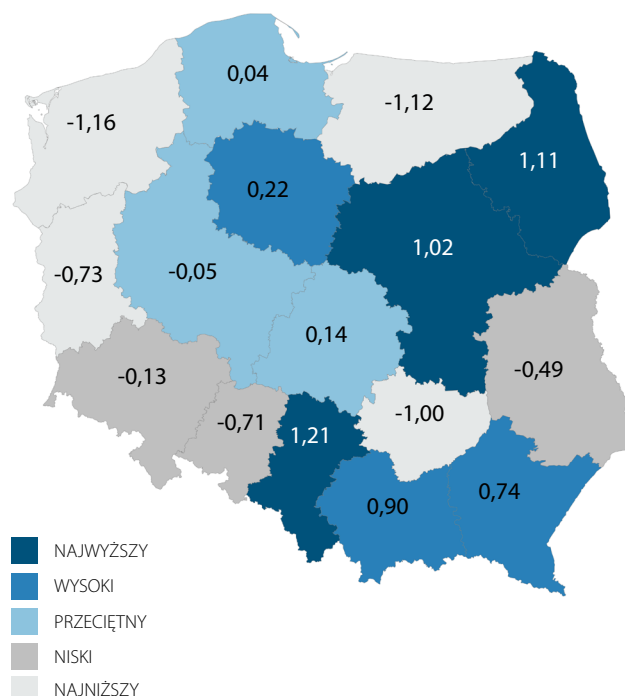
Województwo pomorskie znalazło się na 8. miejscu wśród polskich regionów o najwyższej efektywności działań badawczo-rozwojowych w sektorze przedsiębiorstw. To pozycja o jedną lokatę wyższa niż przed rokiem, lecz nadal plasująca Pomorze w grupie województw o przeciętnym poziomie. Najmocniejsze strony regionu w tym kontekście wiązały się z: liczbą zgłoszeń w UPRP podmiotów gospodarczych *per capita* (5. miejsce w skali kraju) oraz liczbą zgłoszeń wzorów użytkowych w UPRP *per capita* (6. miejsce). Z kolei jeśli chodzi o liczbę patentów udzielonych przedsiębiorstwom *per capita* województwo uplasowało się na 9. miejscu, a w obszarze udzielonych praw ochronnych w zakresie wzorów użytkowych – na 11. miejscu.

Pomorskie pozostaje wyraźnie w tyle za najefektywniejszymi województwami – śląskim, podlaskim oraz mazowieckim – które osiągnęły najwyższe noty i tworzą czołówkę zestawienia. Przedsiębiorstwa działające w tych województwach wykazują się większą zdolnością do generowania rezultatów z prowadzonych działań badawczo-rozwojowych.

W odniesieniu do województw o porównywalnym wyniku, Pomorze wyprzedza m.in. województwo wielkopolskie i dolnośląskie, które zajęły odpowiednio 9. i 10. miejsce. Różnice między tymi regionami są jednak niewielkie, co świadczy o zbliżonym

Kartogram 4

Klasyfikacja polskich regionów w grupie czynników „Efektywność działań badawczo-rozwojowych w przedsiębiorstwach”

Źródło: Opracowanie własne IBnGR

poziomie efektywności w środkowej części rankingu. Jednocześnie Pomorze uzyskało nieznacznie gorsze wyniki od województw łódzkiego i kujawsko-pomorskiego.

W porównaniu z 2024 r. województwo pomorskie poprawiło zarówno wartość wskaźnika, jak i pozycję w rankingu, awansując o jedno miejsce. Choć zmiana ta jest umiarkowana, może stanowić oznakę stopniowego wzmacniania efektywności działań innowacyjnych sektora prywatnego. Utrzymująca się jednak znaczna odległość

od liderów pokazuje, że region nadal stoi przed wyzwaniem zwiększenia zdolności przedsiębiorstw do skutecznego

wykorzystania działalności badawczo-rozwojowej na rzecz tworzenia przewag konkurencyjnych. ■

Tabela 5
Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „Efektywność działań badawczo-rozwojowych w przedsiębiorstwach” na tle polskich regionów

L.p.	Województwo	Zgłoszenia patentów przez przedsiębiorstwa w UPRP <i>per capita</i>	Patenty udzielone przedsiębiorstwom przez UPRP <i>per capita</i>	Zgłoszenia wzorów użytkowych w UPRP <i>per capita</i>	Udzielone przez UPRP prawa ochronne dotyczące wzorów użytkowych <i>per capita</i>	Wartość wskaźnika syntetycznego
1	Śląskie					1,21
2	Podlaskie					1,11
3	Mazowieckie					1,02
4	Małopolskie					0,90
5	Podkarpackie					0,74
6	Kujawsko-Pomorskie					0,22
7	Łódzkie					0,14
8	Pomorskie					0,04
9	Wielkopolskie					-0,05
10	Dolnośląskie					-0,13
11	Lubelskie					-0,49
12	Opolskie					-0,71
13	Lubuskie					-0,73
14	Świętokrzyskie					-1,00
15	Warmińsko-Mazurskie					-1,12
16	Zachodniopomorskie					-1,16

■ NAJWYŻSZY ■ WYSOKI ■ PRZECIĘTNY ■ NISKI ■ NAJNIŻSZY

Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „Efektywność działań badawczo-rozwojowych w przedsiębiorstwach” – podsumowanie

MOCNE STRONY

- 👍 5. pozycja pod względem liczby zgłoszeń patentowych przedsiębiorstw w UPRP *per capita* (+3)
- 👍 6. pozycja pod względem liczby zgłoszeń wzorów użytkowych w UPRP *per capita* (+4)

PRZECIĘTNE

- 👉 9. pozycja pod względem liczby patentów udzielone przez UPRP podmiotom gospodarczym *per capita* (-1)

SŁABE STRONY

- 👎 11. pozycja pod względem liczby udzielonych praw ochronnych dot. wzorów użytkowych przez UPRP *per capita* (+1)

Źródło: Opracowanie własne IBnGR

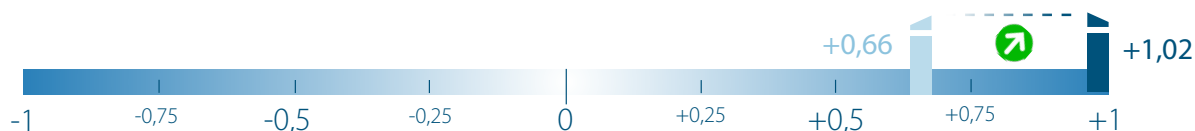

5.5 POZIOM ROZWOJU GOSPODARCZEGO

miejsce 3 (0) | NAJWYŻSZY

WARTOŚĆ

Wynik Województwa Pomorskiego z 2024 r. został przedstawiony jasnoniebieskim kolorem, wynik tegoroczny ciemnoniebieskim

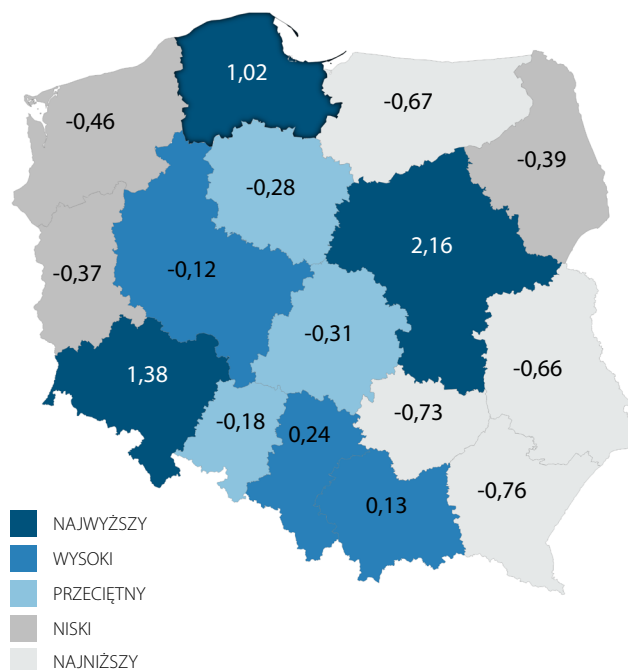
Identycznie jak w ubiegłorocznym zestawieniu, województwo pomorskie uplasowało się na 3. miejscu wśród regionów o najwyższym poziomie rozwoju gospodarczego. Najsilniejsze strony regionalnej gospodarki w tym zakresie obejmowały: drugą najwyższą w skali kraju wartość dodaną na pracującego w sekcji przetwórstwa przemysłowego, trzecią lokatę pod względem liczby podmiotów gospodarczych w usługach wyższego rzędu *per capita* oraz 4. pozycję w zakresie udziału nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw z branż innowacyjnych w ogólnej liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej. W ostatniej analizowanej kategorii – PKB *per capita* – Pomorze uplasowało się na szóstej lokacie.

W obszarze analizowanej kategorii Pomorskie pozostaje za liderami: województwami mazowieckim oraz dolnośląskim. Dystans do pierwszego z tych województw jest bardzo duży, a do drugiego – zauważalny. Różnica ta wskazuje, że mimo silnej pozycji, Pomorze nie osiąga jeszcze efektywności gospodarczej i intensywności rozwoju charakterystycznych dla głównych centrów wzrostu w kraju.

W porównaniu do województw sklasyfikowanych bezpośrednio poniżej – m.in. śląskiego, małopolskiego i wielkopolskiego – Pomorze utrzymuje stabilną przewagę. Różnice w wartości wskaźnika są wyraźne, co świadczy

Kartogram 5

Klasyfikacja polskich regionów w grupie czynników „Poziom rozwoju gospodarczego”

Źródło: Opracowanie własne IBnGR

o silniejszym potencjale gospodarczym regionu w porównaniu do województw zajmujących pozycje od 4 do 6. Jednocześnie przewaga nad tymi regionami może stanowić dobrą podstawę do dalszego wzmacniania konkurencyjności gospodarki Pomorza, zwłaszcza w kontekście umacniania roli regionu jako hubu transportowo-logistycznego, przemysłowego oraz usługowego o wysokiej wartości dodanej.

W porównaniu do 2024 r., Pomorskie utrzymało trzecią lokatę, jednocześnie

Tabela 6

Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „Poziom rozwoju gospodarczego” na tle polskich regionów

L.p.	Województwo	PKB per capita	Wartość dodana brutto na pracującego w sektorze przetwórstwa przemysłowego	Udział nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw z branż innowacyjnych w liczbie nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw	Podmioty gospodarcze świadczące usługi wyższego rzędu per capita	Wartość wskaźnika syntetycznego
1	Mazowieckie					2,16
2	Dolnośląskie					1,38
3	Pomorskie					1,02
4	Śląskie					0,24
5	Małopolskie					0,13
6	Wielkopolskie					-0,12
7	Opolskie					-0,18
8	Kujawsko-Pomorskie					-0,28
9	Łódzkie					-0,31
10	Lubuskie					-0,37
11	Podlaskie					-0,39
12	Zachodniopomorskie					-0,46
13	Lubelskie					-0,66
14	Warmińsko-Mazurskie					-0,67
15	Świętokrzyskie					-0,73
16	Podkarpackie					-0,76

■ NAJWYŻSZY ■ WYSOKI ■ PRZECIĘTNY ■ NISKI ■ NAJNIŻSZY

odnotowując wzrost wartości wskaźnika syntetycznego rozwoju gospodarczego. Taki trend wskazuje na kontynuację pozytywnych procesów gospodarczych zachodzących w regionie. Stabilna pozycja Pomorza w czołówce zestawienia potwierdza, że region konsekwentnie wzmacnia swoją rolę w krajowym układzie gospodarczym, choć zniwelowanie dystansu do liderów pozostaje wciąż wyzwaniem dalekosiężnym, wymagającym dalszej intensyfikacji działań prorozwojowych. ■

Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „Poziom rozwoju gospodarczego” – podsumowanie

MOCNE STRONY

- 👍 2. pozycja pod względem wartości dodanej na pracującego w sektorze przetwórstwa przemysłowego (+1)
- 👍 3. pozycja pod względem liczby podmiotów gospodarczych wyższego rzędu *per capita* (0)
- 👍 4. pozycja pod względem udziału nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw z branż innowacyjnych w ogólnej liczbie nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw (0)
- 👍 6. pozycja pod względem PKB *per capita* (-1)

Źródło: Opracowanie własne IBnGR

5.6 EKOSYSTEM GOSPODARCZY

miejsce 1 (0) | NAJWYŻSZY

+1,30

+1,36

WARTOŚĆ

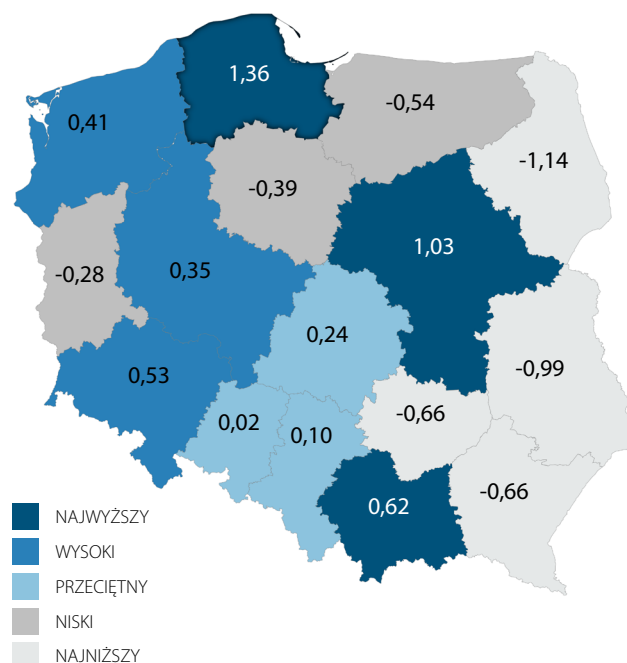
Wynik Województwa Pomorskiego z 2024 r. został przedstawiony jasnoniebieskim kolorem, wynik tegoroczny ciemnoniebieskim

Ekosystem gospodarczy województwa pomorskiego sklasyfikowany został jako najbardziej sprzyjający rozwojowi działalności innowacyjnej w skali całego kraju. Tym samym Pomorze utrzymało ubiegłoroczną pozycję lidera. Największym regionalnym aktywem była w tym kontekście najwyższa wśród polskich województw liczba podmiotów gospodarczych z sektora przetwórstwa przemysłowego *per capita*. Również w pozostałych dwóch analizowanych wskaźnikach Pomorskie uzyskało wysokie lokaty: 4. miejsce w obszarze personelu badawczo-rozwojowego *per capita* oraz 6. miejsce w zakresie liczby instytucji otoczenia biznesu na 10 tys. podmiotów gospodarki narodowej.

W analizowanej kategorii Pomorskie wyraźnie wyprzedza województwa

Kartogram 6

Klasyfikacja polskich regionów w grupie czynników „Ekosystem gospodarczy”

Źródło: Opracowanie własne IBnGR

Tabela 7

Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „Ekosystem gospodarczy” na tle polskich regionów

L.p.	Województwo	Instytucje otoczenia biznesu na 10 tys. podmiotów gospodarki narodowej	Personel badawczo-rozwojowy (łącznie – w przedsiębiorstwach, na uczelniach, w instytucjach naukowych itd.) <i>per capita</i>	Podmioty gospodarcze w sektorze przetwórstwa przemysłowego <i>per capita</i>	Wartość wskaźnika syntetycznego
1	Pomorskie				1,36
2	Mazowieckie				1,03
3	Małopolskie				0,62
4	Dolnośląskie				0,53
5	Zachodniopomorskie				0,41
6	Wielkopolskie				0,35
7	Łódzkie				0,24
8	Śląskie				0,10
9	Opolskie				0,02
10	Lubuskie				-0,28
11	Kujawsko-Pomorskie				-0,39
12	Warmińsko-Mazurskie				-0,54
13	Świętokrzyskie				-0,66
14	Podkarpackie				-0,66
15	Lubelskie				-0,99
16	Podlaskie				-1,14

NAJWYŻSZY WYSOKI PRZECIĘTNY NISKI NAJNIŻSZY

mazowieckie i małopolskie, zajmujące kolejne miejsca w rankingu. Wskazuje to na silne osadzenie regionu w krajowym systemie gospodarczym i na jego zdolność do skutecznego wspierania rozwoju przedsiębiorczości i działalności innowacyjnej.

W otoczeniu bezpośrednich konkurentów regionalnych, Pomorskie znacząco wyprzedza Dolny Śląsk, Małopolskę i Wielkopolskę – regiony, które również notują wysokie, choć niższe niż Pomorskie, wartości wskaźnika. Dystans ten odzwierciedla wysoko rozwiniętą strukturę

instytucjonalną regionu, lepszą dostępność infrastruktury wsparcia biznesu oraz większą intensywność zatrudnienia w sektorze B+R w relacji do liczby mieszkańców. Jednocześnie przewaga Pomorza nad pozostałymi regionami jest jeszcze bardziej zauważalna, szczególnie w porównaniu z województwami Polski wschodniej i południowo-wschodniej, które pozostają w ogonie klasyfikacji.

W porównaniu z rokiem ubiegłym wartość wskaźnika dla Pomorza pozostała na zbliżonym poziomie, co wskazuje na utrzymującą się wysoką jakość regionalnego

ekosystemu gospodarczego. Niewielki wzrost wartości wskaźnika potwierdza stabilność i trwałość fundamentów instytucjonalnych wspierających rozwój gospodarczy regionu. Utrzymanie pozycji lidera drugi rok z rzędu

stanowi potwierdzenie skuteczności prowadzonych polityk regionalnych w obszarze rozwoju przedsiębiorczości oraz wspierania potencjału przemysłowego i badawczo-rozwojowego Pomorza. ■

Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „Ekosystem gospodarczy” – podsumowanie

MOCNE STRONY

- 👍 1. pozycja pod względem liczby podmiotów gospodarczych z sektora przetwórstwa przemysłowego *per capita* (0)
- 👍 4. pozycja pod względem liczby personelu badawczo-rozwojowego ogółem *per capita* (0)
- 👍 6. pozycja pod względem liczby instytucji otoczenia biznesu na 10 tys. podmiotów gospodarki narodowej (0)

Źródło: Opracowanie własne IBnGR

5.7 OTOCZENIE SPOŁECZNO-KULTUROWE

miejsce 2 (+1) | NAJWYŻSZY

WARTOŚĆ

Wynik Województwa Pomorskiego z 2024 r. został przedstawiony jasnoniebieskim kolorem, wynik tegoroczny ciemnoniebieskim

Województwo pomorskie uplasowało się na pozycji wicelidera w kategorii stopnia rozwoju otoczenia społeczno-kulturowego. Oznacza to awans o jedną lokatę, kosztem województwa dolnośląskiego. Szczególnie silnymi stronami regionu w analizowanym obszarze były: najwyższa w skali kraju liczba uczestników imprez artystyczno-sportowych *per capita* oraz duża dostępność oferty kulturalnej (najniższa liczba osób przypadających na miejsce w teatrach i instytucjach muzycznych). Ponadto Pomorze jest także krajowym wiceliderem (za województwem mazowieckim), jeśli chodzi o migracje międzywojewódzkie na pobyt stały osób w wieku 20-40 lat.

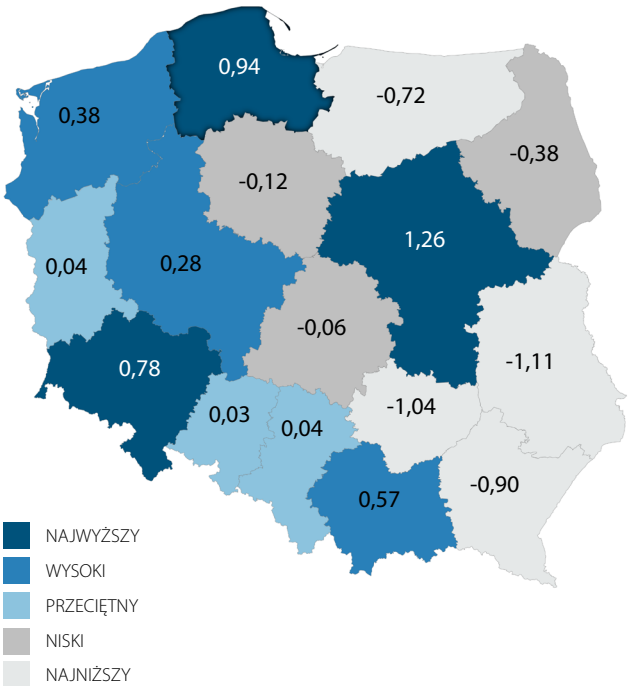
W analizowanej kategorii województwo pomorskie ustępuje jedynie Mazowszu, które utrzymało wyraźnie najwyższy wynik. Choć Pomorskie nie zdołało wyprzedzić lidera zestawienia, jego wynik wskazuje na silny i dobrze rozwinięty potencjał regionu w zakresie atrakcyjności społeczno-kulturowej.

W bezpośrednim otoczeniu klasyfikacyjnym województwo pomorskie wyprzedza dolnośląskie, małopolskie oraz zachodniopomorskie, czyli regiony o również dobrze rozwiniętej infrastrukturze instytucji kultury i wysokiej aktywności kulturowo-społecznej. Różnice względem tych województw

– w szczególności dwóch ostatnich – są zauważalne. Jednocześnie przewaga Pomorza nad średnią krajową pozostaje wyraźna, szczególnie w odniesieniu do regionów Polski wschodniej i południowo-wschodniej, które konsekwentnie zajmują najniższe pozycje w tej kategorii.

W porównaniu z 2024 r. Pomorskie odnotowało wzrost wartości wskaźnika oraz awansowało z 3. na 2. miejsce w zestawieniu. Oznacza to pozytywny kierunek zmian w zakresie atrakcyjności społeczno-kulturowej regionu oraz skuteczność działań podejmowanych na rzecz poprawy jakości życia, integracji społecznej i aktywizacji obywatelskiej. Pomimo niewielkiego dystansu dzielącego Pomorze od Mazowsza, utrzymanie obecnego tempa wzrostu może w dłuższej perspektywie umożliwić regionowi osiągnięcie pozycji lidera także w tym obszarze. ■

Kartogram 7
Klasyfikacja polskich regionów w grupie czynników „Otoczenie społeczno-kulturowe”

Źródło: Opracowanie własne IBnGR

Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „Otoczenia społeczno-kulturowego” – podsumowanie

MOCNE STRONY

- 1. pozycja pod względem liczby ludności na miejsce w teatrach i instytucjach muzycznych (0)
- 1. pozycja pod względem liczby uczestników wydarzeń artystyczno-sportowych *per capita* (+2)
- 2. pozycja pod względem stosunku wymeldowań do zameldowań osób wieku 20-40 lat w obszarze migracji międzywojewódzkich (+1)

PRZECIĘTNE

- 7. pozycja pod względem liczby migracji zagranicznych na pobyt stały *per capita* (0)

SŁABE STRONY

- 10. pozycja pod względem odsetka studentów cudzoziemców (-1)
- 12. pozycja pod względem liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych *per capita* (-1)

Źródło: Opracowanie własne IBnGR

Tabela 8

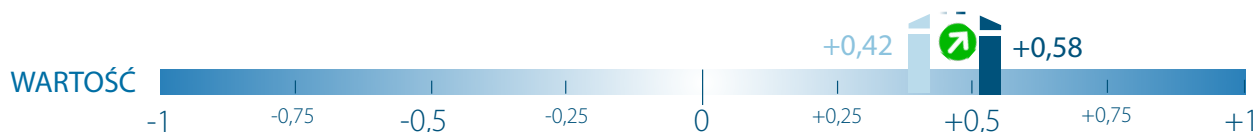
Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „Otoczenie społeczno-kulturowe” na tle polskich regionów

L.p.	Województwo	Odsetek studentów-cudzoziemców	Migracje zagraniczne – zameldowania <i>per capita</i>	Stos. liczby wymeld. do zameld. wśród osób w wieku 20-40 lat w ujęciu międzywojewódzkim	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne <i>per capita</i>	Uczestnicy imprez artystyczno-sportowych <i>per capita</i>	Liczba ludności na miejsce w teatrach i instytucjach muzycznych	Wartość wskaźnika syntetycznego
1	Mazowieckie							1,26
2	Pomorskie							0,94
3	Dolnośląskie							0,78
4	Małopolskie							0,57
5	Zachodniopomorskie							0,38
6	Wielkopolskie							0,28
7	Lubuskie							0,04
8	Śląskie							0,04
9	Opolskie							0,03
10	Łódzkie							-0,06
11	Kujawsko-Pomorskie							-0,12
12	Podlaskie							-0,38
13	Warmińsko-Mazurskie							-0,72
14	Podkarpackie							-0,90
15	Świętokrzyskie							-1,04
16	Lubelskie							-1,11

■ NAJWYŻSZY ■ WYSOKI ■ PRZECIĘTNY ■ NISKI ■ NAJNIŻSZY

5.8 DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZO-ROZWOJOWA W SZKOLNICTWIE WYŻSZYM

miejsce 6 (+1) | WYSOKI

Wynik Województwa Pomorskiego z 2024 r. został przedstawiony jasnoniebieskim kolorem, wynik tegoroczny ciemnoniebieskim

Województwo pomorskie znalazło się na 6. miejscu wśród polskich regionów w obszarze działalności badawczo-rozwojowej w szkolnictwie wyższym. Oznacza to awans

o jedną lokatę względem ubiegłorocznego badania. Był on możliwy przede wszystkim za sprawą wyraźnego wzrostu nakładów na działalność badawczo-rozwojową w sektorze

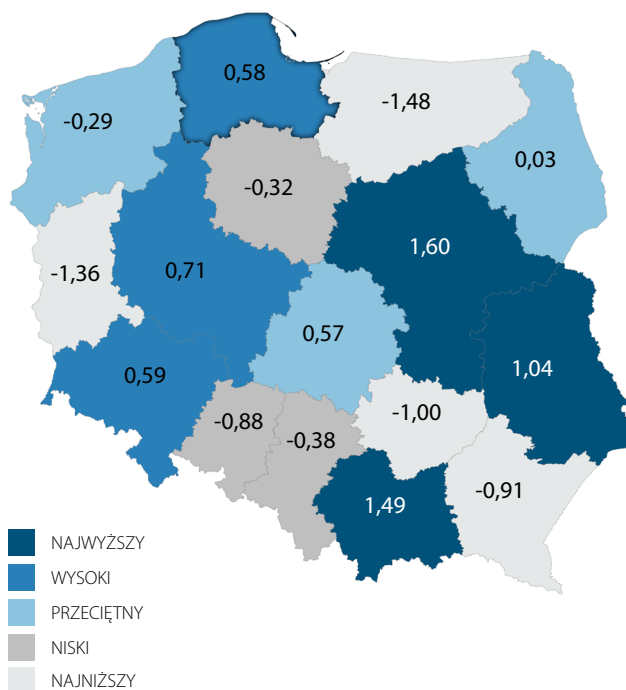
szkolnictwa wyższego *per capita* względem innych regionów, co pozwoliło województwu zająć 4. miejsce na ich tle (w ubiegłym roku – 6. miejsce). Pomorze znalazło się także na siódmej lokacie w obszarze personelu wewnętrznego zajmującego się działalnością B+R *per capita*.

Pomorskie, plasując się w grupie regionów o wysokim poziomie działalności badawczo-rozwojowej w sektorze szkolnictwa wyższego, pozostaje jednak wyraźnie za dwoma liderami – Mazowszem i Małopolską – których wyniki istotnie odstają od pozostałych województw. Wysoka wartość wskaźnika dla tych regionów potwierdza ich dominację w zakresie nakładów na działalność B+R w szkolnictwie wyższym oraz liczebności personelu badawczego, co wynika m.in. z obecności największych ośrodków akademickich i znaczącego udziału uczelni prowadzących intensywną działalność naukową. Na tym tle województwo pomorskie plasuje się jako region o solidnej, lecz nadal umiarkowanej skali zaangażowania sektora akademickiego w działalność B+R.

W bezpośrednim sąsiedztwie klasyfikacyjnym województwo pomorskie ustępuje nieznacznie takim regionom jak Dolny Śląsk i Wielkopolska, a wyprzedza m.in. Łódzkie i Podlaskie. Różnice wartości

Kartogram 8

Klasyfikacja polskich regionów w grupie czynników „Działalność badawczo-rozwojowa w szkolnictwie wyższym”

Źródło: Opracowanie własne IBnGR

wskaźników w tej części tabeli są stosunkowo niewielkie, co sugeruje istnienie grupy regionów o zbliżonym poziomie rozwoju infrastruktury badawczej w szkolnictwie wyższym. W tym kontekście Pomorskie znajduje się na stabilnej pozycji, wykazując przewagę nad większością województw Polski wschodniej i południowo-wschodniej, gdzie zaangażowanie sektora akademickiego w działalność naukową pozostaje niższe.

Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „Działalność badawczo-rozwojowa w szkolnictwie wyższym” – podsumowanie

MOCNE STRONY

4. pozycja pod względem nakładów na działalność badawczo-rozwojową w sektorze szkolnictwa wyższego *per capita* (+2)

PRZECIĘTNE

7. pozycja pod względem liczby personelu wewnętrznego B+R w sektorze szkolnictwa wyższego *per capita* (0)

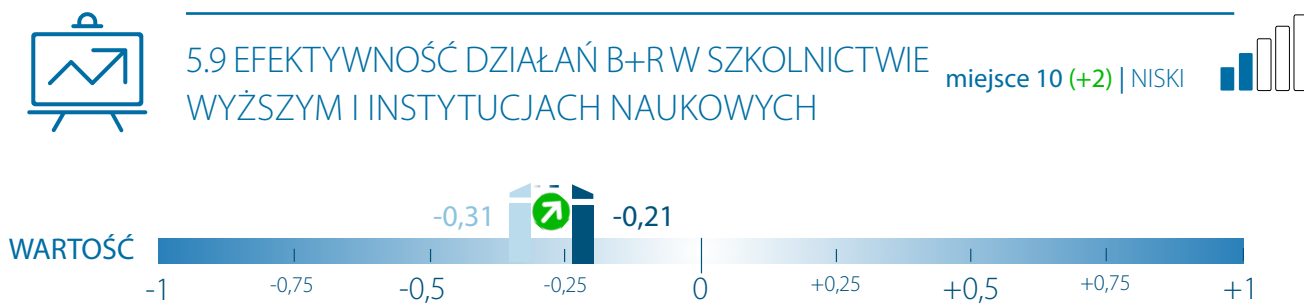
Źródło: Opracowanie własne IBnGR

W porównaniu z rokiem ubiegłym województwo pomorskie poprawiło wartość wskaźnika oraz awansowało o jedno miejsce w klasyfikacji krajowej. Choć awans ten ma charakter umiarkowany, stanowi on

pozytywny sygnał świadczący o wzroście inwestycji i aktywności badawczej w uczelniach regionu. Może to wskazywać na rosnącą rolę szkolnictwa wyższego w regionalnym systemie innowacji. ■

Tabela 9
Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „Działalność badawczo-rozwojowa w szkolnictwie wyższym” na tle polskich regionów

L.p.	Województwo	Nakłady na działalność badawczo-rozwojową w sektorze szkolnictwa wyższego per capita	Personel badawczo-rozwojowy w sektorze szkolnictwa wyższego per capita	Wartość wskaźnika syntetycznego
1	Mazowieckie			1,60
2	Małopolskie			1,49
3	Lubelskie			1,04
4	Wielkopolskie			0,71
5	Dolnośląskie			0,59
6	Pomorskie			0,58
7	Łódzkie			0,57
8	Podlaskie			0,03
9	Zachodniopomorskie			-0,29
10	Kujawsko-Pomorskie			-0,32
11	Śląskie			-0,38
12	Opolskie			-0,88
13	Podkarpackie			-0,91
14	Świętokrzyskie			-1,00
15	Lubuskie			-1,36
16	Warmińsko-Mazurskie			-1,48

Wynik Województwa Pomorskiego z 2024 r. został przedstawiony jasnoniebieskim kolorem, wynik tegoroczny ciemnoniebieskim

Województwo pomorskie znalazło się na 10. miejscu w skali polskich województw na polu efektywności działań badawczo-rozwojowych

w szkolnictwie wyższym i instytucjach naukowych. Choć plasuje to Pomorze w grupie regionów o niskim poziomie

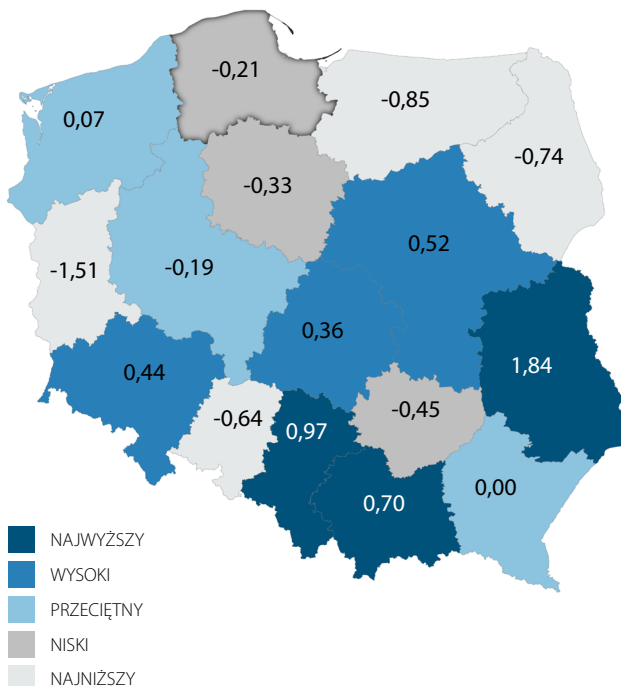
analizowanej kategorii, to jednak warto odnotować jego awans o 2 pozycje względem ubiegłorocznego zestawienia. Największym atutem regionu okazała się wysoka liczba zgłoszeń wzorów użytkowych *per capita* (6. pozycja wśród regionów). W pozostałych trzech branych pod uwagę wskaźnikach województwo pomorskie znajdowało się natomiast na pozycjach 10-11.

W kategorii efektywności działań B+R jednostek naukowych i szkolnictwa wyższego Pomorze pozostaje wyraźnie w tyle za czołówką rankingu, w której dominują województwa lubelskie, śląskie i małopolskie – liderzy wyróżniają się wysoką liczbą zgłoszeń patentowych, wzorów użytkowych oraz udzielonych praw ochronnych przez Urząd Patentowy RP. Relatywnie niski wynik Pomorza wskazuje na ograniczoną skuteczność procesu transferu wiedzy do gospodarki oraz na mniejsze zaangażowanie środowiska naukowego w ochronę własności intelektualnej w porównaniu do najlepiej ocenianych regionów⁸.

8 Jest to szczególnie symptomatyczne, gdy weźmie się pod uwagę obserwacje omówione w poprzednim rozdziale - wskazujące na rosnącą aktywność pomorskich jednostek naukowych w obszarze B+R.

Kartogram 9

Klasyfikacja polskich regionów w grupie czynników „Efektywność działań badawczo-rozwojowych w szkolnictwie wyższym i instytucjach naukowych”

Źródło: Opracowanie własne IBnGR

W sposób bezpośredni województwo pomorskie konkuruje w tej kategorii z województwem wielkopolskim i kujawsko-pomorskim – regionami charakteryzującymi się również umiarkowaną lub niską

Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „Otoczenia społeczno-kulturowego” – podsumowanie

MOCNE STRONY

👍 6. pozycja pod względem liczby zgłoszeń wzorów użytkowych w UPRP *per capita* (+4)

SŁABE STRONY

👎 10. pozycja pod względem liczby zgłoszeń patentowych szkół wyższych i instytucji naukowych w UPRP *per capita* (-2)
 👎 11. pozycja pod względem liczby patentów udzielonych przez UPRP szkołom wyższym i jednostkom naukowym *per capita* (-1)
 👎 11. pozycja pod względem liczby udzielonych praw ochronnych dot. wzorów użytkowych przez UPRP *per capita* (+1)

Źródło: Opracowanie własne IBnGR

Tabela 10

Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „Efektywność działań badawczo-rozwojowych w szkolnictwie wyższym i instytucjach naukowych” na tle polskich regionów

L.p.	Województwo	Zgłoszenia patentów przez jednostki naukowe i uczelnie wyższe w UPRP <i>per capita</i>	Patenty udzielone jednostkom naukowym i uczelniom wyższym przez UPRP <i>per capita</i>	Zgłoszenia wzorów użytkowych w UPRP <i>per capita</i>	Udzielone przez UPRP prawa ochronne dotyczące wzorów użytkowych <i>per capita</i>	Wartość wskaźnika syntetycznego
1	Lubelskie					1,84
2	Śląskie					0,97
3	Małopolskie					0,70
4	Mazowieckie					0,52
5	Dolnośląskie					0,44
6	Łódzkie					0,36
7	Zachodniopomorskie					0,07
8	Podkarpackie					0,00
9	Wielkopolskie					-0,19
10	Pomorskie					-0,21
11	Kujawsko-Pomorskie					-0,33
12	Świętokrzyskie					-0,45
13	Opolskie					-0,64
14	Podlaskie					-0,74
15	Warmińsko-Mazurskie					-0,85
16	Lubuskie					-1,51

NAJWYŻSZY WYSOKI PRZECIĘTNY NISKI NAJNIŻSZY

efektywnością działań innowacyjnych w sektorze naukowo-akademickim. Choć dystanse między tymi województwami są stosunkowo niewielkie, wszystkie one pozostają daleko od grupy liderów, co może świadczyć o wspólnych barierach systemowych ograniczających skuteczne wykorzystanie potencjału badawczego⁹.

⁹ Wspólne bariery systemowe dla regionów o umiarkowanej lub niskiej efektywności działań B+R obejmują m.in. niedostateczną współpracę nauki z biznesem, ograniczoną skalę finansowania, słabo rozwinięte struktury transferu technologii, niską kulturę ochrony własności intelektualnej czy rozproszenie potencjału badawczego. Bariery te ograniczają skuteczne wykorzystanie wyników badań w gospodarce i mogą tłumaczyć relatywnie niską aktywność patentową w wielu województwach, w tym, w województwie pomorskim.

W porównaniu z rokiem ubiegłym Pomorskie poprawiło zarówno wartość wskaźnika syntetycznego, jak i pozycję w rankingu – awansując z 12. na 10. miejsce. Choć dynamika tej zmiany nie jest spektakularna, wskazuje ona na pewne ożywienie w sferze rejestracji własności intelektualnej. Dalszy postęp będzie jednak wymagał m.in. wzmocnienia współpracy między nauką a biznesem, rozwoju struktur wspierających transfer technologii oraz upowszechnienia kultury zarządzania innowacjami w środowisku akademickim regionu. ■

6. Innowacyjność Pomorza na tle polskich województw – analiza syntetyczna

miejsce 5 (0) | WYSOKI

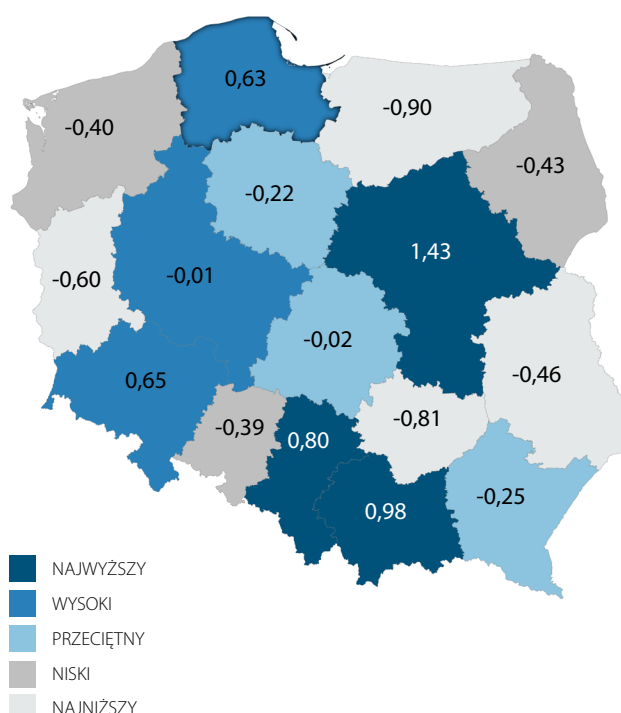
Wynik Województwa Pomorskiego z 2024 r. został przedstawiony jasnoniebieskim kolorem, wynik tegoroczny ciemnoniebieskim

Wsyntetycznym ujęciu innowacyjności polskich regionów Pomorze – podobnie jak w ubiegłorocznej edycji badania – uplasowało się na 5. miejscu, znajdując się wśród województw o wysokim poziomie innowacyjności. Czynniki innowacyjności, które w największym stopniu wpłynęły na pozycję Pomorza były:

- ▶ najlepiej w skali Polski rozwinięty ekosystem gospodarczy,
- ▶ bardzo wysoki poziom innowacyjności pomorskich przedsiębiorstw,
- ▶ bardzo wysoki poziom działalności badawczo-rozwojowej pomorskich przedsiębiorstw,
- ▶ bardzo wysoki poziom rozwoju gospodarczego regionu,
- ▶ bardzo silnie rozwinięte otoczenie społeczno-kulturowe,
- ▶ wysoka dostępność odpowiednio wykwalifikowanych zasobów ludzkich,

Kartogram 10

Klasyfikacja polskich regionów – analiza syntetyczna

Źródło: Opracowanie własne IBnGR

Tabela 11

Województwa według pozycji w poszczególnych kategoriach innowacyjności

Zasoby ludzkie
Innowacyjność przedsiębiorstw
Działalność B+R przedsiębiorstw
Efektywność B+R przedsiębiorstw
Poziom rozwój gospodarczego
Ekosystem gospodarczy
Otoczenie społeczno-kulturowe
Działalność B+R uczelnie
Efekt. B+R uczelnie i nauka

L.p.	Województwo										Wartość wskaźnika syntetycznego
1	Mazowieckie	NAJWYŻSZY	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	1,43
2	Małopolskie	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	0,98
3	Śląskie	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	0,80
4	Dolnośląskie	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	0,65
5	Pomorskie	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	0,63
6	Wielkopolskie	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	-0,01
7	Łódzkie	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	-0,02
8	Kujawsko-Pomorskie	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	-0,22
9	Podkarpackie	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	-0,25
10	Opolskie	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	-0,39
11	Zachodniopomorskie	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	-0,40
12	Podlaskie	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	-0,43
13	Lubelskie	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	-0,46
14	Lubuskie	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	-0,60
15	Świętokrzyskie	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	-0,81
16	Warmińsko-Mazurskie	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	WYSOKI	-0,90

NAJWYŻSZY WYSOKI PRZECIĘTNY NISKI NAJNIŻSZY

- wysoki poziom działalności badawczo-rozwojowej pomorskiego szkolnictwa wyższego.

W pozostałych 2 analizowanych kategoriach Pomorze osiągnęło poziom przeciętny (efektywność działań badawczo-rozwojowych przedsiębiorstw) oraz niski (efektywność działań badawczo-rozwojowych jednostek naukowych i uczelni).

Pozycję lidera w obszarze innowacyjności regionów zajęło województwo mazowieckie,

osiągając najwyższą wartość wskaźnika syntetycznego. Region ten wyróżnia się kompleksową przewagą we wszystkich głównych wymiarach innowacyjności, w szczególności w zakresie działalności badawczo-rozwojowej przedsiębiorstw, potencjału akademickiego i poziomu rozwoju gospodarczego. Tuż za nim uplasowało się województwo małopolskie, które również uzyskało wysokie wyniki w większości analizowanych obszarów – zwłaszcza w działalności B+R oraz w aktywności uczelni wyższych. 3. miejsce przypadło

województwu śląskiemu, które, choć cechuje się przeciętnymi wynikami społeczno-kulturowymi, nadrabia bardzo wysokimi notami w zakresie efektywności działań B+R w sektorze przedsiębiorstw oraz potencjału kadrowego.

Województwo pomorskie zajmuje 5. miejsce w skali kraju, co lokuje je tuż za Dolnym Śląskiem, a przed województwami: wielkopolskim i łódzkim. W odróżnieniu od czterech wyżej sklasyfikowanych regionów, Pomorze cechuje się wyjątkowo wysokim poziomem rozwoju ekosystemu gospodarczego – zajmuje tu 1. miejsce w kraju – a także znaczącą aktywnością społeczną i kulturową. Silną stroną Pomorza jest także konsekwentna, wysoka pozycja

w zakresie działalności B+R przedsiębiorstw oraz solidne wyniki w obszarze rozwoju gospodarczego i aktywności akademickiej. Dystans regionu pomorskiego do województw znajdujących się bezpośrednio poniżej jest wyraźny, co świadczy o ustabilizowanej przewadze regionu nad grupą województw o średnim poziomie innowacyjności.

Przyjmując alternatywny (wobec dominującego w niniejszym badaniu *benchmarkingu*) sposób interpretacji wyników poszczególnych regionów w zakresie innowacyjności, odnoszący się bezpośrednio do uzyskanych wartości wskaźnika syntetycznego, można podzielić je na województwa:

- ▶ najbardziej innowacyjne – mazowieckie (1,43) oraz małopolskie (0,98),
- ▶ wysoce innowacyjne – śląskie (0,80), dolnośląskie (0,65) oraz pomorskie (0,63),
- ▶ średnio innowacyjne – wielkopolskie (-0,01) oraz łódzkie (-0,02),
- ▶ innowacyjne poniżej przeciętnej – kujawsko-pomorskie (-0,22) oraz podkarpackie (-0,25),
- ▶ nisko innowacyjne – opolskie (-0,39), zachodniopomorskie (-0,40), podlaskie (-0,43) oraz lubelskie (-0,46),
- ▶ najmniej innowacyjne – lubuskie (-0,60), świętokrzyskie (-0,81) oraz warmińsko-mazurskie (-0,90). ■

Mocne, przeciętne oraz słabe strony województwa pomorskiego – ujęcie syntetyczne

MOCNE STRONY

- 👍 najlepiej rozwinięty ekosystem gospodarczy
- 👍 2. pozycja pod względem poziomu rozwoju otoczenia społeczno-kulturowego
- 👍 3. pozycja pod względem innowacyjności przedsiębiorstw
- 👍 3. pozycja pod względem poziomu działalności badawczo-rozwojowej przedsiębiorstw
- 👍 3. pozycja pod względem poziomu rozwoju gospodarczego
- 👍 5. pozycja pod względem dostępności wykwalifikowanych zasobów pracy
- 👍 6. pozycja pod względem poziomu działalności badawczo-rozwojowej w szkolnictwie wyższym i instytucjach naukowych

PRZECIĘTNE

- 👉 8. pozycja pod względem efektywności działań badawczo-rozwojowych przedsiębiorstw

SŁABE STRONY

- 👎 10. pozycja pod względem efektywności działań badawczo-rozwojowych w szkolnictwie wyższym i instytucjach naukowych

Źródło: Opracowanie własne IBnGR

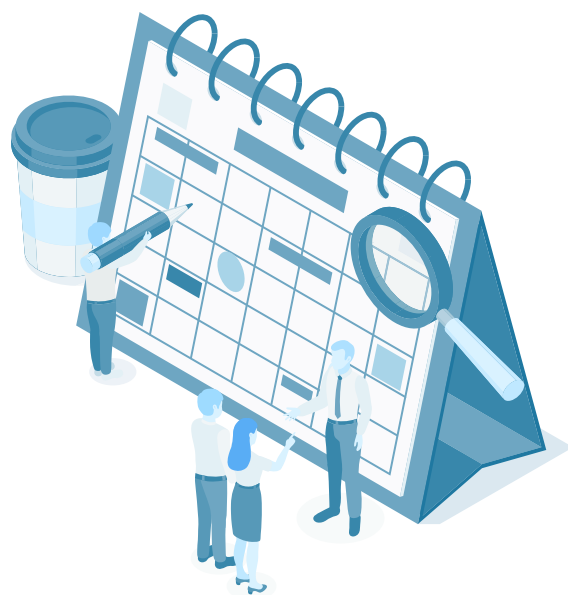
7. Analiza porównawcza i wnioski badawcze

► 7.1 KONTEKST EUROPEJSKI I GLOBALNY

Z nowej edycji raportu *Regional Innovation Scoreboard 2025*, opublikowanego w lipcu br. wynika, że dystans polskich regionów do europejskich liderów innowacyjności pozostaje duży¹⁰. Lider w skali Polski – region warszawski stołeczny¹¹ – uplasował się na 133. miejscu spośród 239 badanych regionów (spadek o 14 miejsc względem poprzedniej edycji badania z 2023 r.), natomiast wicelider – województwo małopolskie, zajęło 164. miejsce.

W analizowanym badaniu Pomorze znalazło się na 3. miejscu w skali kraju, co oznaczało awans o 1. pozycję względem badania z 2023 r., co wynikało z wyprzedzenia województwa dolnośląskiego. Pozwoliło to zająć województwu pomorskiemu 173. lokatę wśród badanych europejskich regionów (awans o 14 pozycji względem *Regional Innovation Scoreboard 2023* (RIS 2023)).

W *Regional Innovation Scoreboard 2025* wzięto pod uwagę 22 dane statystyczne¹² podzielone

na cztery grupy: warunki ramowe, inwestycje, działania innowacyjna oraz oddziaływanie (wpływ). Metodologia badania była identyczna jak w 2023 r., jednakże zdecydowano się na uwzględnienie czterech nowych wskaźników (dostęp do szerokopasmowego internetu, sprzedaż innowacji produktowych, eksport średnio- i wysokozaawansowanych technologicznie produktów, produktywność zasobów pracy) zaś zrezygnowano z trzech uwzględnianych wcześniej czynników (umiejętności cyfrowe, zatrudnienie w działach wymagających dużej wiedzy, sprzedaż nowych produktów i innowacje produktowe dla firm).

¹⁰ W *Regional Innovation Scoreboard 2025* uwzględniono także nie-które regiony spoza Unii Europejskiej – z Norwegii, Szwajcarii, Serbii oraz Wielkiej Brytanii.

¹¹ O ile polska statystyka publiczna odnosi się na szczeblu regionalnym do 16 województw, o tyle europejska różnicuje województwo mazowieckie na regiony: warszawski stołeczny oraz mazowiecki regionalny, odnosząc się łącznie do 17 jednostek.

¹² W *Regional Innovation Scoreboard 2025* uwzględniono dodatkowo wskaźnik dotyczący wykorzystania chmury obliczeniowej w przedsiębiorstwach, jednak w większości regionów dane nie były dostępne lub posłużono się wartościami na poziomie państwa jako całości.

Tabela 12

Pozycja województwa pomorskiego we wskaźnikach statystycznych Regional Innovation Scoreboard 2023 na tle Polski oraz Europy

Wymiar innowacyjności	Wskaźniki statystyczne	Miejsce w skali Polski (różnica względem RIS 2023)	Miejsce w skali Europy (różnica względem RIS 2023)
Warunki ramowe	Ludność z wyższym wykształceniem w wieku 25-34	3 (+2)	62 (+48)
	Kształcenie ustawiczne	7 (-2)	147 (+17)
	Międzynarodowe publikacje naukowe	4 (bez zmian)	160 (-1)
	Najczęściej cytowane publikacje	3 (+2)	180 (+6)
	Dostęp do szerokopasmowego internetu	10 (nowy wskaźnik)	96
Inwestycje	Nakłady na B+R, sektor publiczny	6 (+1)	124 (+9)
	Nakłady na B+R, sektor przedsiębiorstw	3 (bez zmian)	74 (+10)
	Nakłady na innowacje poza B+R	11 (+1)	163 (+22)
	Wydatki na innowacje na osobę zatrudnioną	5 (+3)	176 (+16)
	Specjaliści IT	4 (+1)	56 (+48)
Działania innowacyjne	MŚP z innowacjami produktowymi	8 (-3)	221 (-16)
	Innowatorzy procesów biznesowych	2 (+2)	170 (+22)
	Innowacyjne MŚP współpracujące z innymi podmiotami	5 (-3)	187 (-16)
	Wspólne publikacje publiczno-prywatne	4 (-1)	161 (+2)
	Zgłoszenia patentowe PCT	4 (+1)	179 (-1)
	Zgłoszenia znaków towarowych	4 (+1)	49 (+48)
	Projektowanie aplikacji	13 (bez zmian)	75 (+6)
Oddziaływanie (wpływ)	Sprzedaż innowacji produktowych	5 (nowy wskaźnik)	219
	Zatrudnienie w innowacyjnych MŚP	4 (+2)	164 (+20)
	Eksport średnio- i wysokozaawansowanych technologicznie produktów	10 (nowy wskaźnik)	143
	Emisje cząstek stałych do powietrza	5 (-3)	167 (-23)
	Produktywność zasobów pracy	7 (nowy wskaźnik)	191

Źródło: Opracowanie własne IBnGR na bazie Regional Innovation Scoreboard 2023 oraz Regional Innovation Scoreboard 2025

Tabela 13

Przeciętna (obliczona na bazie średniej arytmetycznej wskaźników z poszczególnych wymiarów) pozycja województwa pomorskiego na tle Polski i Europy w wymiarach innowacyjności z Regional Innovation Scoreboard 2025 (w porównaniu z Regional Innovation Scoreboard 2023)

Wymiar innowacyjności	Przeciętne miejsce w skali Polski	Przeciętne miejsce w skali Europy
Warunki ramowe	5,0 (+0,8)	157,8 136,3 (+21,5)
Inwestycje	5,8 (+1,2)	118,6 (+21,0)
Działania innowacyjne	5,7 (-0,4)	148,9 (+6,4)
Oddziaływanie (wpływ)	6,2 (-0,4)	176,8 (-14,0)

Źródło: Opracowanie własne IBnGR na bazie Regional Innovation Scoreboard 2023 oraz Regional Innovation Scoreboard 2025

Województwo pomorskie w najnowszej edycji Regional Innovation Scoreboard pokazuje wyraźne atuty w zakresie zasobów ludzkich i otoczenia sprzyjającego rozwojowi innowacji. Region wyróżnia się wysokim poziomem wykształcenia mieszkańców oraz coraz lepszym zapleczem naukowym i cyfrowym. Widać tu rosnący potencjał kadr, szczególnie w obszarze kompetencji informatycznych, co stwarza solidne podstawy dla dalszego rozwoju nowoczesnych sektorów gospodarki. Umacnia się także znaczenie badań i prac rozwojowych prowadzonych zarówno w instytucjach publicznych, jak i w sektorze prywatnym.

Na tle innych regionów Polski województwo pomorskie plasuje się w gronie liderów, zwłaszcza w wymiarze inwestycji przedsiębiorstw w badania i rozwój oraz w aktywności związanej z ochroną własności intelektualnej. Coraz wyraźniej dostrzegalna jest także otwartość firm na wdrażanie nowych rozwiązań procesowych i organizacyjnych. W świetle tego badania Pomorze należy ocenić jako region sprzyjający innowacyjności, którego charakterystyka jest spójna - nie tylko posiada on odpowiednie

fundamenty instytucjonalne, ale także potrafi budować przewagi konkurencyjne dzięki inwestycjom w innowacje.

Jednocześnie analiza odsłania obszary wymagające poprawy. Największym wyzwaniem pozostaje skuteczność w przekładaniu wyników badań i działań innowacyjnych na realne efekty rynkowe. Pomorskie wciąż ma trudności w osiągnięciu wysokiej dynamiki sprzedaży innowacyjnych produktów oraz w podnoszeniu produktywności gospodarki. Relatywnie słabiej rozwinięta jest także współpraca między przedsiębiorstwami a innymi podmiotami, co ogranicza potencjał rozwoju innowacyjnych ekosystemów.

W perspektywie europejskiej Pomorskie systematycznie poprawia swoją pozycję, zwłaszcza w zakresie warunków ramowych i inwestycji, co świadczy o rosnącym potencjale regionu w obszarze edukacji, badań i technologii. W porównaniu z poprzednią edycją badania szczególnie widoczne są postępy w budowie fundamentów innowacyjności, podczas gdy rezultaty gospodarcze tych działań wciąż

nie są proporcjonalne do nakładów. Region można więc określić jako miejsce z rosnącym zapleczem wiedzy i zasobów ludzkich, które jednak stoi przed wyzwaniem przełożenia tego potencjału na szersze efekty rynkowe i wzrost konkurencyjności w skali europejskiej.

Kontekst europejski wydaje się najistotniejszy w ocenie sytuacji konkurencyjnej Pomorza w zakresie innowacyjności (ze względu chociażby na strukturę handlu międzynarodowego, kierunki ekspansji polskich i pomorskich firm czy realną ocenę rozwoju naszego potencjału w najbliższych latach). Należy jednak pamiętać, że Unia Europejska (w obecnych warunkach gospodarczych i geopolitycznych) zmuszona jest ostro konkurować z partnerami z całego świata – przede wszystkim z Azji i Stanów Zjednoczonych,¹³ a awans Polski czy Pomorza w rankingach europejskich nie powinien być jednoznaczny z pozytywną oceną perspektyw na kolejne lata. Przed Starym Kontynentem perspektywa mocnej walki o konkurencyjność, a w ramach tego wyścigu Polska i polskie regiony nie mogą zadowolić się pozycją „europejskiego średniaka”.

Choć Europa nadal znajduje się na szczycie światowych rankingów – corocznie w ramach badania *Global Innovation Index*¹⁴ wśród 25 najbardziej innowacyjnych gospodarek świata znajdziemy kilkanaście państw europejskich – to w wyniku konkurencji globalnej przewaga europejskiego potencjału innowacyjnego zmniejsza się.

13 Zob. Raport z 2024 dotyczący konkurencyjności Europy i przyszłości Unii Europejskiej przygotowany przez Mario Dragiego, byłego prezesa Europejskiego Banku Centralnego i byłego premiera Włoch, *The future of European competitiveness*, [dostęp online].

14 Global Innovation Index (GII) to coroczne badanie i ranking publikowany od 2011 roku przez Światową Organizację Własności Intelektualnej (World Intellectual Property Organization - WIPO), które ocenia potencjał innowacyjny i wyniki gospodarek światowych na podstawie 80 wskaźników dotyczących m.in. instytucji, kapitału ludzkiego, infrastruktury, rynków i wiedzy.

W najnowszym rankingu z tej serii¹⁵, w ramach którego porównane zostały 133 państwa, pierwsze 20 miejsc zajmują: Szwajcaria, Szwecja, Stany Zjednoczone, Singapur, Wielka Brytania, Korea Południowa, Finlandia, Holandia, Niemcy, Dania, Chiny, Francja, Japonia, Kanada, Izrael, Estonia, Austria, Hong Kong, Irlandia i Luksemburg.

Jeśli zestawimy pozycje tych państw z ich wynikami w badaniu z 2014 roku¹⁶, możemy zauważyć, że największą poprawę swojej pozycji w rankingu odnotowywały głównie państwa pozaeuropejskie: Chiny – wzrost o 18 pozycji, Korea +10, Japonia +8)¹⁷. Z drugiej strony, takie Państwa jak Szwajcaria, Szwecja, Wielka Brytania, Finlandia czy Holandia, pomimo upływu czasu, utrzymały się w pierwszej dziesiątce zestawienia, co świadczy o nadal silnej i ustabilizowanej pozycji tych państw na rynku innowacji.

Z tej perspektywy widoczna jest również pozytywna zmiana w przypadku Polski, która z 45. pozycji w 2014 roku awansowała na 40. miejsce w badaniu z 2024 roku. Nasz kraj awansował również w perspektywie rok do roku (1 pozycja wyżej niż w badaniu z 2023 r.)¹⁸, jednak wśród krajów europejskich nasze państwo znalazło się na odległej, 25. pozycji.

Reasumując, Europa, a co za tym idzie również Polska i polskie regiony, nie powinna ignorować narastającej presji globalnej państw pozaeuropejskich.

15 *Global Innovation Index 2024*, [dostęp online].

16 *Global Innovation Index 2014*, [dostęp online].

17 Wśród państw europejskich, w perspektywie 10 lat, pozytywnie wyróżnia się skok dokonany przez takie państwa jak Francja (poprawa pozycji o 10 miejsc w rankingu) oraz Estonia (+8), zaś największy spadek w grupie liderów z 2014 odnotowała Austria (spadek o 11 pozycji) oraz Irlandia (-8).

18 Polska klasyfikuje się wyżej pod względem wyników innowacji (38. miejsce) niż w zakresie nakładów na innowacje (45. miejsce), jednak w porównaniu do ubiegłorocznej edycji badania, w pierwszej kategorii pogorszyła swój wynik a to w zakresie nakładów na innowacje widoczna jest poprawa.

Wyraźnie widoczne jest, że pomimo nadal wielkiego potencjału, europejskie ośrodki naukowe i firmy mają problem z uzyskaniem podobnej efektywności środków wydawanych na B+R jak w przypadku państw azjatyckich czy konkurentów z Ameryki Północnej. Obszar konkurencyjności i innowacyjności powinien być brany pod

uwagę zarówno w ramach europejskiej agendy, jak również ogniskować wysiłki poszczególnych państw europejskich oraz jednostek samorządu terytorialnego, ponieważ to właśnie działania z tego obszaru mogą zadecydować o trajektorii rozwojowej Unii Europejskiej w perspektywie kilkunastu lat. ■

▶ 7.2 PORÓWNANIE Z BAROMETREM INNOWACYJNOŚCI POMORZA 2024

Porównanie wyników analizy za lata 2024 i 2025 wskazuje na względną stabilność w strukturze krajowego systemu innowacyjności, szczególnie w jego górnym segmencie. Województwo mazowieckie, podobnie jak rok wcześniej, utrzymało pozycję lidera, osiągając wskaźnik 1,43 (wobec 1,45 w 2024 r.). Niewielki spadek wartości nie wpłynął na jego dominującą pozycję, umacnianą przez wyniki w działalności B+R, potencjale akademickim oraz poziomie rozwoju gospodarczego. Pozycję 2. i 3. ponownie zajęły województwa małopolskie i śląskie. Mimo nieznacznego spadku wartości wskaźnika w Małopolsce (z 1,04 do 0,98) oraz stabilizacji wyniku w Śląskiem (0,80 w obu edycjach), oba regiony pozostały integralną częścią krajowej czołówki innowacyjnej.

Województwo pomorskie, będące w centrum niniejszej analizy, umocniło swoją rolę jako jednego z najdynamiczniejszych regionów innowacyjnych w Polsce. W zestawieniu z regionami o podobnym potencjale, Pomorze zbliżyło się do Dolnego Śląska, jednocześnie znacząco oddalając się od znajdujących się za nim województw: wielkopolskiego i łódzkiego. Należy również podkreślić, że Pomorze konsekwentnie utrzymuje przewagę nad województwami Polski wschodniej i południowo-wschodniej,

których pozycje w rankingu pozostają niezmiennie i wskazują na chroniczne deficyty w obszarach kluczowych dla rozwoju innowacyjności.

W analizie porównawczej wyników *Barometru Innowacyjności 2024* i tegorocznej edycji badania poświęconej temu zagadnieniu szczególnie godna uwagi jest niewielka liczba zmian w układzie rankingowym województw, co świadczy o jego stabilności. Spośród wszystkich jednostek terytorialnych jedynie dwa województwa zamieniły się miejscami w tabeli: podkarpackie i kujawsko-pomorskie oraz lubuskie i lubelskie. W obu przypadkach zmiany te miały charakter marginalny i dotyczyły województw cechujących się niskim poziomem innowacyjności.

Ograniczony zakres przetarasowań potwierdza trafność założenia, że procesy rozwojowe w obszarze innowacyjności mają charakter długofalowy i skumulowany. Zmiany strukturalne w potencjale innowacyjnym regionów, obejmujące kapitał ludzki, aktywność badawczo-rozwojową czy jakość otoczenia instytucjonalnego, nie ulegają istotnym wahaniom w krótkim okresie. Oznacza to, że ranking nie odzwierciedla bieżących fluktuacji, lecz syntetyzuje trwałe cechy systemów regionalnych.

Taki obraz wskazuje, że przyjęta metodologia pozwala trafnie wskazać różnice o charakterze strukturalnym i nie poddaje się wpływom chwilowych przesunięć statystycznych.

W tym kontekście uzasadnione jest traktowanie niniejszego badania jako narzędzia

do monitorowania średnio- i długoterminowych trendów, a nie jednorazowego pomiaru. Podobne lub identyczne pozycje wybranych regionów w kolejnych edycjach badania (na rok 2024 i 2025) świadczą o stosunkowo trwałym charakterze najistotniejszych cech wpływających na innowacyjność regionów (ich przewag lub barier). ■

▶ 7.3 WNIOSKI - POTENCJAŁ WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Przeprowadzona analiza dowodzi, że województwo pomorskie należy do grona regionów, które w analizowanym okresie wykazały największą trwałość oraz poprawiły wyniki w obszarze wybranych czynników innowacyjności (względem średniej dla 16 regionów). Umocnienie jego pozycji w rankingu i poprawa wartości wskaźników składowych świadczą o systematycznej poprawie zdolności do generowania i absorpcji innowacji, co jest wynikiem zarówno poprawy parametrów działalności B+R, jak i korzystnych warunków instytucjonalno-społecznych. W kontekście krajowego układu sił, Pomorskie zbliża się do ścisłej czołówki nie tylko pod względem pozycji rankingowej, ale również strukturalnej dojrzałości systemu innowacji.

Mając na uwadze wszystkie analizowane w niniejszym badaniu obszary, województwo pomorskie wyróżnia się jako region o silnych, stabilnych fundamentach rozwoju innowacyjnego, ze szczególnie dobrze rozwiniętym otoczeniem instytucjonalnym i gospodarczym. Kluczową przewagą Pomorza jest wyjątkowo silna pozycja na polu ekosystemu gospodarczego, gdzie region drugi rok z rzędu plasuje się na 1. miejscu w kraju. Wskazuje to na trwałą obecność efektywnie funkcjonujących instytucji otoczenia biznesu, wysoki poziom

uprzemysłowienia oraz dostępność kadr zaangażowanych w działalność badawczo-rozwojową. Dodatkowo, Pomorskie utrzymuje bardzo wysokie pozycje w zakresie otoczenia społeczno-kulturowego i poziomu rozwoju gospodarczego, co wzmacnia jego atrakcyjność jako środowiska dla działalności innowacyjnej.

W sferze działalności B+R przedsiębiorstw region również prezentuje się silnie, uzyskując jedną z najwyższych pozycji w kraju. Oznacza to, że sektor prywatny Pomorza aktywnie angażuje się w działania badawczo-rozwojowe, co stanowi solidną podstawę dla dalszej komercjalizacji wiedzy i budowy przewag konkurencyjnych. Wysokie miejsce w tej kategorii wspiera też rozwijająca się innowacyjność przedsiębiorstw, która plasuje region w ścisłej czołówce. Pomimo że efektywność tych działań wciąż pozostaje na poziomie umiarkowanym, można zauważyć poprawę względem wcześniejszego roku, co sugeruje dojrzewanie lokalnych ekosystemów innowacji.

W obszarach związanych z nauką i szkolnictwem wyższym sytuacja Pomorza jest zróżnicowana. Działalność badawczo-rozwojowa uczelni pozostaje na solidnym, średniowysokim poziomie, natomiast efektywność komercjalizacji wiedzy i własności intelektualnej w sektorze akademickim pozostaje relatywnie słaba na

Czas na **rozwój uczelni**

Luk Palmen | Prezes Zarządu, InnoCo

Aby być uczestnikiem wyścigu technologicznego – a nie tylko odbiorcą rozwiązań światowych – trzeba przeznaczyć miliardy złotych na programy badawczo-rozwojowe w sposób przemyślany, a nie rozproszony. W najbliższych latach Polska będzie beneficjentem największej w swojej historii puli środków europejskich. Mam nadzieję, że część z nich zostanie przeznaczona na rozwój uczelni, aby zachęcać ludzi biznesu do rozpoczęcia kariery naukowej, oraz na zaktualizowanie i dostosowanie do sytuacji rynkowej programów nauczania, przede wszystkim na kierunkach technicznych.

Obecnie uczelnie wypełniają deficyty w kadrach na tyle, na ile pozwalają im na to ich zasoby i możliwości, przez co jakość nauczania stopniowo spada. Dobrze natomiast, że wprowadziły już nowe kierunki odpowiadające na potrzeby rynku w zakresie sztucznej inteligencji, analityki danych, inżynierii druku 3D, chemii stosowanej, fizyki stosowanej czy też nowych źródeł energii. Polskie przedsiębiorstwa, które w oparciu o AI czy technologie kosmiczne obecnie podbijają świat, mają dzięki temu dostęp do odpowiednio wykształconych i przygotowanych kadr. Minusem jest za to niedostateczna sprawność zarówno uczelni, jak i instytutów badawczych w kreowaniu swojej roli partnera dla gospodarki.

Luk Palmen – współzałożyciel i Prezes Zarządu InnoCo. Prowadzi usługi doradcze i coachingowe w zakresie strategii rozwoju i zarządzania innowacjami w przedsiębiorstwach oraz w jednostkach naukowych. Jest członkiem rad nadzorczych spółek technologicznych. Od ponad 15 lat zajmuje się doradztwem i coachingiem w zakresie zarządzania innowacjami, zarządzania MŚP, zarządzania klastrami oraz komercjalizacji technologii. Angażuje się w promowanie innowacyjnych modeli współpracy w gospodarce. Jest autorem i współautorem praktycznych przewodników w zakresie foresightu, komercjalizacji technologii oraz klastrów. Jest menedżerem ds. innowacji i kooperacji Klastra Silesia Automotive & Advanced Manufacturing. Członek Rady Programowej Kongresu Obywatelskiego.

tle innych wskaźników regionu. Wynika to z tego, że potencjał naukowy Pomorza jest znaczący, lecz jego transfer do gospodarki wymaga dalszego wsparcia i intensyfikacji mechanizmów współpracy między uczelniami a przedsiębiorstwami.

Reasumując, ogólny profil województwa pomorskiego wskazuje, że region jest silnym, systematycznie rozwijającym się uczestnikiem krajowego systemu innowacyjnego, posiadającym dobre warunki strukturalne do

wdrażania innowacji i budowania długofalowej konkurencyjności. Jego siła opiera się na synergii pomiędzy rozwiniętym ekosystemem gospodarczym, zaangażowaniem sektora prywatnego oraz wysokim poziomem atrakcyjności społeczno-kulturowej. W połączeniu z rosnącą efektywnością działań B+R, Pomorze ma potencjał, by w kolejnych latach zbliżyć się jeszcze bardziej do ścisłej czołówki krajowej, pod warunkiem dalszego wzmacniania transferu wiedzy i lepszego wykorzystania zasobów naukowych. ■

ZAŁĄCZNIK 1.

Szczegółowy spis danych statystycznych branych pod uwagę w ramach poszczególnych, zasadniczych grup (kategorii) czynników innowacyjności regionów, źródła danych oraz zakres czasowy

L.p.	Zasadnicze grupy (kategorie) czynników atrakcyjności inwestycyjnej regionów	Waga	L.p.	Dane statystyczne –wskaźniki szczegółowe wg grup (kategorii) czynników atrakcyjności inwestycyjnej regionów	Jednostka	Zakres czasowy i źródło danych
1.	Zasoby ludzkie	25	1.	Liczba studentów	n/ km ²	2023 GUS
			2.	Liczba studentów kierunków użytecznych z perspektywy B+R ¹	n/ km ²	2023 GUS
			3.	Pracujący w sektorach technologicznych oraz wiedzochłonnych	n/ km ²	2024 Eurostat
2.	Innowacyjność przedsiębiorstw	15	1.	Nakłady na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach	n / m ²	2022 GUS
			2.	Średni udział przedsiębiorstw innowacyjnych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw	%	2022 GUS
			3.	Udział przychodów netto ze sprzedaży produktów innowacyjnych w przychodach netto ze sprzedaży ogółem w przedsiębiorstwach przemysłowych	%	2022 GUS
			4.	Udział przychodów netto ze sprzedaży produktów innowacyjnych w przychodach netto ze sprzedaży ogółem w przedsiębiorstwach usługowych	%	2022 GUS
3.	Działalność badawczo-rozwojowa przedsiębiorstw	10	1.	Nakłady na B+R w sektorze przedsiębiorstw	zł / m	2023 GUS
			2.	Personel wewnętrzny B+R w sektorze przedsiębiorstw	n / m	2023 GUS
4.	Efektywność działań badawczo-rozwojowych przedsiębiorstw	10	1.	Zgłoszenia w UPRP podmiotów gospodarczych	n / m	2020-2024 GUS
			2.	Patenty udzielone przez UPRP - podmioty gospodarcze	n / m	2020-2024 GUS
			3.	Zgłoszenia wzorów użytkowych w UPRP	n / m	2020-2024 GUS
			4.	Udzielone prawa ochronne dot. wzorów użytkowych przez UPRP	n / m	2020-2024 GUS

1 kierunki biologiczne, fizyczne, matematyczne i statystyczne, technologii teleinformatycznych, inżynieryjno-techniczne oraz medyczne

2 m = osoba (mieszkaniec danego regionu)

5.	Poziom rozwoju gospodarczego	10	1.	PKB	zł / m	2023 GUS
			2.	Wartość dodana brutto na 1 pracującego w sektorze przetwórstwa przemysłowego (sekcja C)	zł / p ³	2022 GUS
			3.	Udział nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw z branż innowacyjnych (PKD: 21, 26, 27, 28, 29, 30, 61, 62, 63, 71, 72) w ogólnej liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej	%	2024 GUS
			4.	Podmioty gospodarcze w usługach wyższego rzędu (sekcje J-R)	n / m	2024 GUS
6.	Ekosystem gospodarczy	10	1.	Instytucje otoczenia biznesu na 10 tys. podmiotów gospodarki narodowej	-	2024 GUS
			2.	Personel wewnętrzny B+R (ogółem)	n / m	2022 GUS
			3.	Podmioty gospodarcze z sekcji C (przetwórstwo przemysłowe)	n / m	2022 GUS
7.	Otoczenie społeczno-kulturowe	10	1.	Odsetek studentów cudzoziemców	%	2023 GUS
			2.	Migracje zagraniczne na pobyt stały - zameldowania	n / m	2024 GUS
			3.	Migracje międzywojewódzkie na pobyt stały - stosunek liczby wymeldowań do zameldowań osób w wieku 20–40 lat	-	2024 GUS
			4.	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne	n / m	2024 GUS
			5.	Uczestnicy imprez artystyczno-sportowych	n / m	2024 GUS
			6.	Liczba ludności na 1 miejsce w teatrach i instytucjach muzycznych	m / n	2024 GUS
8.	Działalność badawczo-rozwojowa w szkolnictwie wyższym	5	1.	Nakłady na B+R w sektorze szkolnictwa wyższego	zł / m	2023 GUS
			2.	Personel wewnętrzny B+R w sektorze szkolnictwa wyższego	n / m	2023 GUS
9.	Efektywność działań badawczo-rozwojowych w szkolnictwie wyższym i instytucjach naukowych	5	1.	Zgłoszenia w UPRP jednostek naukowych, szkół wyższych	n / m	2020-2024 GUS
			2.	Patenty udzielone przez UPRP - podmioty gospodarcze	n / m	2020-2024 GUS
			3.	Zgłoszenia wzorów użytkowych w UPRP	n / m	2020-2024 GUS
			4.	Udzielone prawa ochronne dot. wzorów użytkowych przez UPRP	n / m	2020-2024 GUS

3 p = pracujący w sektorze przetwórstwa przemysłowego w danym regionie

SPIS TABEL

Tabela 1	Zasadnicze grupy (kategorie) czynników innowacyjności regionów oraz przypisana im waga	9
Tabela 2	Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „Zasoby ludzkie” na tle polskich regionów	17
Tabela 3	Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „Innowacyjność przedsiębiorstw” na tle polskich regionów	19
Tabela 4	Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „Działalność badawczo-rozwojowa przedsiębiorstw” na tle polskich regionów	21
Tabela 5	Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „Efektywność działań badawczo-rozwojowych w przedsiębiorstwach” na tle polskich regionów	23
Tabela 6	Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „Poziom rozwoju gospodarczego” na tle polskich regionów	25
Tabela 7	Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „Ekosystem gospodarczy” na tle polskich regionów	27
Tabela 8	Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „Otoczenie społeczno-kulturowe” na tle polskich regionów	30
Tabela 9	Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „Działalność badawczo-rozwojowa w szkolnictwie wyższym” na tle polskich regionów	32
Tabela 10	Wynik województwa pomorskiego w grupie czynników „Efektywność działań badawczo-rozwojowych w szkolnictwie wyższym i instytucjach naukowych” na tle polskich regionów	34
Tabela 11	Województwa według pozycji w poszczególnych kategoriach innowacyjności	36
Tabela 12	Pozycja województwa pomorskiego we wskaźnikach statystycznych Regional Innovation Scoreboard 2023 na tle Polski oraz Europy	40
Tabela 13	Przeciętna (obliczona na bazie średniej arytmetycznej wskaźników z poszczególnych wymiarów) pozycja województwa pomorskiego na tle Polski i Europy w wymiarach innowacyjności z Regional Innovation Scoreboard 2025 (w porównaniu z Regional Innovation Scoreboard 2023)	41

SPIS KARTOGRAMÓW

Kartogram 1	Klasyfikacja polskich regionów w grupie czynników „Zasoby ludzkie”	16
Kartogram 2	Klasyfikacja polskich regionów w grupie czynników „Innowacyjność przedsiębiorstw”	18
Kartogram 3	Klasyfikacja polskich regionów w grupie czynników „Działalność badawczo-rozwojowa przedsiębiorstw”	20
Kartogram 4	Klasyfikacja polskich regionów w grupie czynników „Efektywność działań badawczo-rozwojowych w przedsiębiorstwach”	22
Kartogram 5	Klasyfikacja polskich regionów w grupie czynników „Poziom rozwoju gospodarczego”	24
Kartogram 6	Klasyfikacja polskich regionów w grupie czynników „Ekosystem gospodarczy”	26
Kartogram 7	Klasyfikacja polskich regionów w grupie czynników „Otoczenie społeczno-kulturowe”	29
Kartogram 8	Klasyfikacja polskich regionów w grupie czynników „Działalność badawczo-rozwojowa w szkolnictwie wyższym”	31
Kartogram 9	Klasyfikacja polskich regionów w grupie czynników „Efektywność działań badawczo-rozwojowych w szkolnictwie wyższym i instytucjach naukowych”	33
Kartogram 10	Klasyfikacja polskich regionów – analiza syntetyczna	35

SAMORZĄD
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Pomorski
Przegląd
Gospodarczy